

MESERIAȘUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipara
sának hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ország, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége hivatalos lap-
ja. Egyesülve a timisoarai „Az Ipa-
ros”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

„Tiszteld a tiszties
ipart!”

Ce cer meseriași

Congresul general extraordinar al asociațiunilor de meseriași constituit în Front Comun, întruniți la meetingul de deschidere al primului congres general al meseriașilor cu delegați din toată țara în ziua de 1 Martie crt., ascultând expunerile vorbitorilor constată situația dezastruoasă în care se zbate clasa meșteșugărească pe deoparte din cauza crizei economice și financiare, pe de altă parte din cauză scumpetei excesive a traiului, a materialelor prime, agravate de impozitele indirecte, din cauza jafului trusturilor și cartelurilor care la adăpostul censurii și a stării de asediu, stoarce ultima picătură de viață a poporului muncitor.

Lipsa de încurajare a meseriilor ca și lipsa de credit, fac cu neputință redresarea meseriașilor ajunși în sapa de lemn.

În locul încurajării meseriașilor ei văd cu indignare cum agenții fiseului ridică pentru datorile restante exagerate ultimele instrumente și lucruri casnice rămase în atelierelor lor sărăcite.

În locul legii de organizare și protecție a meseriașilor cerută de toate organizațiile profesionale, li se impunea o lege haotică și absurdă fiscală polițistă și reacționară, o lege de confiscare a averilor corporațiilor industriale din Ardeal, Banat și Bucovina; o lege de învrăjbiere a naționalităților conlocuitoare din România.

Cu călcarea legii meseriași sunt îndepărtați dela exercitarea drepturilor conferite de legi, prin menținerea comisiilor interimare ale Camerelor de Muncă de aproape 2 ani de zile și prin jaful ce se face în fondurile acestor instituțiuni ca și în fondurile de șomaj.

Asigurările sociale susținute cu banul greu muncii al asiguraților nemulțumesc profund pe cei nevoiți să recurgă la ele.

În atari condițiuni congresul cere pentru îndreptarea acestor stări dezastruoase următoarele revendicări:

1. O lege de organizare, protecție și credit privitoare numai la meseriași, cu consultarea organizațiilor profesionale;
 2. Suspendarea imediată a execuțiilor silite și înapoierea obiectelor sechestrate;
 3. Scăderea sarcinilor fiscale, și comunale la puterea de plată a meseriașilor;
 4. Crearea unui institut de credit pentru meseriași;
 5. Măsuri energice pentru etfenirea traiului și a materialelor, cum și desființarea trusturilor și cartelurilor;
 6. Alegeri libere imediate la Camerele de muncă;
 7. Autonomia Asigurărilor Sociale;
- Adunarea ratifică constituirea Frontului comun pe baza programului fixat în manifestul program publicat în broșură și felicită organizațiile de meseriași ce au înțeles momentul greu prin care trece clasa meșteșugărească, și s'au unit să lupte pentru interesele comune.
- Adunarea face un apel călduros către toate organizațiile de meseriași cari încă nu au aderat la Frontul Comun să nu rămână izolate într-o luptă ei tuturor organizațiilor profesionale cari luptă pentru dreptele lor revendicări.

Alexandrescu Roman muncăuigi államtitkar megállapította, hogy az iparosok legyőzték Roman Valer törvénytervezetét

Több ezer iparos delegátus tartott parlamentet a „Munkaegységarcvonal” bucureștii nagygyűlésén

Nistor muncăuigi miniszter kijelentette a nagygyűlés által kiküldött küldöttségnek, hogy a Roman Valer-féle törvénytervezetet a kormány visszavonta és új törvényjavaslatot készített, amely jelenleg a legfröbb törvényelökesztö bizottság előtt rekszik.

Mit tartalmaz a nagygyűlés által egyhangulag elfogadott hét pontos határozati javaslat

Az elmúlt vasárnap a Bucurestiben megtartott számos nagygyűlés között jelentőségben a legelső helyen áll az ország valamennyi iparosát, egyetlen táborba tömörítő Munkaegységarcvonal nagygyűlése, amelyet a Tomis-teremben tartottak meg. A nagygyűlésen több ezer iparoskiküldött vett részt Chisinau, Brasov, Sighisoara, Ismail, Oradea, Buzau, Arad, Cluj, Iasi, Romanati, Dolj, Lugoj, Tutova, Mehedinti, Braila, Sarmare, Cernauti, Tighina, Prahova, Covurlui, Cahul, Timisoara, Durostor, Teleorman városokból.

A gyűlésen Alexandru Samoil, a munkakamarák szenátora elnökölt, aki megnyitó beszéde ben megelégedését fejezte ki az egységarcvonal létre hozatala felett. Felszólalásában kifejtette, hogy

bár az egységarcvonal szakmai egyesülés, mégis hitet kell tennie a szabadságjogok mellett, mert a mai reakciós állapot mellett nem nyilvánulhat meg az iparosság akarata.

Az egységes arcvonal első győzelme a Roman Valer-féle törvénytervezet elvetése volt, amely az iparosság létalapját veszélyeztette.

Az iparosság nem fogadhatott el olyan törvényt, amely a különböző társadalmi osztályok közötti ellentéteket kíméltette volna. A kisiparosok olyan törvényt követelnek, amely kizárólag az ő érdekeiket van hivatva képviselni és ezzel egyidejűleg

követelik az önálló kézműveskamarak felállítását.

A közterhek elviselhetetlenek és emiatt sürgösen revízió alá kell venni az adózási rendszert. Ugyanakkor pedig követeljük a betagbiztosító pénztárak autonómiáját is.

Alexandru Samoil szenátor ezután az ipari hitel kérdésével foglalkozott. Hogyha a nagyipar állandóan kap hiteleket a Creditul Industrialtól és a nagybankoktól, miért hagyják csak a kisiparosokat minden támasz nélkül?

Követelte felszólalásában a trösztök és kartellek felszólalását, amelyek a mai megélhetési nehézségek legfröbb okozói.

Nicu Petrescu a betegségyező pénztáraknál uralkodó lehetetlen helyzetet acsátta. Az intéz-

mény tul van mértezve, a tisztviselők száma 75 százalékkal haladja meg a szükséges létszámot, ezzel szemben pedig kevés a gyógyszer és rossz a betegek kezelése.

Az új ipartörvényben biztosítsanak az elagott és munkaképtelen iparosok részére megfelelő nyugdíjat.

Általában olyan törvényt hozzanak, amelyik hivatva van ennek a fontos termelő osztálynak az érdekeit képviselni legalább is ugyanolyan mértékben, ahogyan az ország többi társadalmi osztálya törvényes védelemben részesül.

Alexandru Dunareanu a prahovai bőrfeldolgozó iparosok üdvözlését tolmácsolta és kérte, hogy a kongresszus ezen iparág panaszait és sérelmeit is hallgassa meg és járjon közbe a jelenlegi helyzet megváltoztatása érdekében.

Felszólaltak még Diaconescu Ramnicul Sarat kiküldöttje, B. Radulescu és Adamescu bucurestii kiküldöttje, akik a sajtó szolgálatát méltatták, mint amely önzetlenül és a legnagyobb sikerrel vett részt a kisiparosság küzdelmében.

Felszólaltak ezenkívül Olariu Timisoara, Olteanu Aiud, Stefan Stoleru Bacau, Gh. Coroceanu Buzau, Gh. Baci Calarasi, P. Dumitrescu Braila, Virgil Vaida Beius, Belog Ludovic Oradea Carol Bucovschi Galati, Horovitz Barlad, N. Haiduc Sibiu, N. Mandrutiu Turda, Lascovici Sighisoara, Carman Chisinau, Stoica Bucuresti, I. Zamfir Iasi, Anghel Dobrescu Siliatra, Tr. Novacovici Pitesti, Manescu Ploesti, P. Popescu Targoviste, Moldovanu Blaj, Carpinisteanu Orastie, I. Olteanu Bucuresti, P. Mogos Resita, I. Parvan T-Severin, Jean Rubin Bucuresti, Ilie Zarna Brad, G. Gologan Brasov, Ursu Sibiu, Baci Piatra Neamt, M. Weissmann Cernauti, I. Aldea Brasov, Tr. Chiciucea Ardeal, I. Hatieganu Fagaras, Vasile Calop Focsani, Herscovici Galati, R. Theil Medias, Marcel Melicsohn Bucuresti, I. Metianu Brasov, H. Wortman Galati, Tarbescu Piatra Neamt, D. Ispasiu Galati, I. Branza Brasov, Zigrea Galati, Tudor Alex. Cernauti, Tudorache Mateescu Ramnicul Sarat, Avramescu a CFE szindikátus képviselőjében, Ion Gheorghe

Ineu, Pascal Finkelstein Bucuresti, G. Constantinescu Slobozia és Trambus Constanţa.

Ezután a gyűlés a következő határozati javaslatot szavazta meg:

A kisipari szövetségek egységes arcvonala 1. év március hó 1-én megtartott rendkívüli kongresszusán a felszólalók által kifejtett helyzet mérlegelése után azt állapítja meg, hogy a gazdasági krízis, az élelmiszerek, a nyersanyagok kibirhatatlan drágasága, a jövedelmi adók túlzott kivetése, a trösztök és kartellak telhetetlensége az ipari termelő osztályt a tönk szélére vitte. A kisipar pártolása, ipari hitel hiánya pedig lehetetlenné teszi a kézműiparosság felelősségét.

A kisipar érdekeit védő törvény helyett, amelyet valamennyi ipari egyesület kért, káotikus és lehetetlen reakciós törvényt akarnak rájuk kényszeríteni, amely ezenkívül még az ardeali, bannati és bucovinai iparistűletek vagyonának elkobzását is célul tűzte ki.

Ennek a törvénynek be nem tartása esetén az iparos elveszti szabad ipargyakorlási jogát, amit az eddigi törvények mindenki részére biztosítottak. A betegsegélyező pénztárak, amelyeket a biztosítottak által fizetett milliókon tartanak fenn, nem elégítik ki a biztosítottakat.

Mind Ezeket tekintetbe véve, a kongresszus a következőket kéri:

1. Hozzanak olyan iparos törvényt, amely kizárólag a kisiparosok érdekeit, a kézműipar védelmét van hivatva szolgálni és amelyek megfosztalánál kikéri a szakmai szervezetek véleményét is.

2. Függessék fel az adók miatt kifizetett dr. veréseket és adják vissza a lefoglalt tárgyakat.

3. Szállítsák le a kösségi és állami adókat és illetékeket a kisiparosok teherbíró képességéhez mérten.

4. Létesítsenek kisipari hitelintézetet.

5. Osszassák fel a trösztöket és kartellakat, tegyék olcsóbbá a megélhetést és a nyersanyagokat.

6. Irják ki a szabad munkakamaraik választószókat.

7. Adják meg a betegsegélyező önkormányzatot.

A délután folytatott ülésen Barbu Radulescu és Stefan Voicu szólaltak fel és az iparos adósságok konverzióját követelték.

Míg a nagypari öt és félmilliárd lejfel segített az állam, a kisipar mindössze négy-ötösmilliárd lej kölcsönt kapott és most fűldöklik az adósságok terhe alatt.

Ugyanebben az értelemben szólaltak fel Latcovici (Sighisoara), Florea (Galati) is, majd a kongresszus elhatározta ennek a pontnak a határozati javaslatba való felvételét is.

Ionescu (Galati) a betegsegélyező helyzetét ecsetelte és követelte, hogy a jelenlegi lehetetlen helyzet megváltoztatására adják meg a betegsegélyező autonómiáját.

A kongresszus második napján felszólalt még Coroban Stefan, az aradi Kisiparosok Szövetségének elnöke, aki a vidéki betegsegélyező pénztáraknál uralkodó tarthatatlan helyzetet ismertette. Ugy ő, mint az ehhez a tárgyhöz szintén felszólaló Gajo timisoarai, Calin bacui, Latcovici sighisoarai, Motu oradeai és Mándrutli turdai delegátusok javasolták a betegsegélyező önkormányzatát és az adminisztráció egyszerűsítését.

Aurel Abramovici és B. Radulescu a szabad orvosválasztás engedélyezését kérték, hogy a betegsegélyező pénztári tag önállóan választhassa meg kezelő orvosát.

Ezután Alexandrescu-Roman, munkügyi államtitkár emelkedett szólásra és kijelentette, hogy egy rendkívüli fontosságú problémáról van szó, amely az egész közvéleményt megmozgatta és ilyenformán alkalmat adott a kormánynak, hogy az érdekelték véleményét meghallgassa. Kijelentette, hogy a kézműiparosok győztek, mert a munkügyi minisztérium elhatározta, hogy olyan törvénytervezetet készít elő, amely kizárólag a kézműiparosok helyzetét rendezi, minden más foglalkozási ág kizárásával.

Ami a betegsegélyező pénztár helyzetét illeti, a munkügyi minisztérium tanulmányozni fogja a kérdést a szükséges intézkedések megtétele végett.

A kongresszus a délután folyamán is folytatta munkálatait, majd este népes küldöttséget választottak, amely Nistor munkügyi minisztert kereste fel, előadva az iparosság kérését. A munkügyi miniszter kijelentette a küldöttség előtt, hogy a Valer Roman-féle törvénytervezet

kormány visszavonta, míg az új törvénytervezet most van a törvényalkotó bizottság előtt tanulmányozás céljából.

A küldöttség ezután visszatért a nagygyűlés színhelyére, ahol Alexandru Samoil szená-

tor ismertette a kongresszus előtt a kihallgatás eredményét, majd megköszönve a jelenlévőknek, hogy impozáns módon, a legteljesebb rendben nyilvánították meg az akaratukat és kívánságukat, a kongresszust berekesztette.

Szó van végre a hitelről is...

Államérdek, hogy az Ipari Hitelintézet hosszú lejáratú kölcsönökhöz juttassa a hazai ipart

Csökkenteni kell a kamatokat, nagyobb arányokban kell igénybe venni a befagyott külföldi követeléseket és támogatni kell a nyersanyagbeszerzést.

A kis és közepvállalatok hiteleinek megszervezése a leghűgösebb

A külföldi hitelforrások bedugulása és a bel földi hiteletben uralkodó bizonytalanság az utóbbi években fokozott mértékben szükségessé tettek volna a Creditul Industrial (Ipari Hitelintézet) olyan irányú hitelpolitikáját, amely lehetővé teszi az iparvállalatoknak nemcsak rövid- és középlejáratú, hanem hosszulejáratú hitelekkel való ellátását is. A Creditul Industrial az utóbbi években nemcsak hogy nem felelt meg az ilyen irányú kívánságoknak, hanem hitelkeretait egyre szűkítette. Amidőn V. Stăvescu pénzügyminiszter kezébe vette a Creditul Industrial vezetését, bejelentette, hogy a Creditul Industrial hitelpolitikájában gyökeres változást tervez és szorosabb együttműködést fog teremteni az ipar és az Ipari Hitelintézet között.

As Ugirral rolytatott tárgyalásai folyamán a Creditul Industrial, illetőleg az Ugir kérdőívet küldött azét tagjaihoz, amelyekben adatokat kért az egyes vállalatok hitelszükségletéről, hogy szakmáknak állapíthassa meg az ipar hitelszükségletét. Az akció azonban a kérdőívek szétküldésénél nem jutott tovább. A Creditul Industrial vezetésének ez év február 28-i közgyűlésén előterjesztett jelentése szintén kihangsúlyozza, hogy az Ipari hitel kérdése megoldásra szorul. A jelentés ezzel kapcsolatban a következőket mondja:

„A nemzeti ipar finanszírozása az ipar fejlődésére kedvező konjunktúrában új megoldásokat és hitelreformokat sürget, hogy ne csak közép- és rövidlejáratú, hanem hosszulejáratú kölcsönöket is nyújthassunk. A szükséges eszközök előteremtése, hogy azok a követelményeknek úgy biztonság, mint időtartam tekintetében megfeleljenek, legelőbb gondunkat képezi.”

Jóllehet a Creditul Industrial vezetősége, a mint a fentiekben megállapítható, kihangsúlyozza a hosszulejáratú ipari hitelek nyújtásának szükségességét, arra vonatkozólag a jelentés nem tartalmaz semmit, hogy milyen program szerint akarja célját megvalósítani. Ezzel szemben a

Creditul Industrial vezetősége újabb feltételeket ír elő az ipar számára, ha az Ipari hiteire számot tart. A Creditul Industrial vezetősége elsősorban a termelés rendszeresítését kívánja úgy általános szempontból, mint az egyes iparvállalatok keretén belül. Feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a saját tőkék és a hitelők között az egyensúlyt állítsák helyre az egyes vállalatok és e célból 1935. évi nyereségeik nagyrészét használják fel az investíciók amortizálására.

A nagypar álláspontját a Creditul Industrial hitelpolitikájával szemben D. Mocionita nagyparas fejtette ki a Creditul Industrial közgyűlésen. Rámutatott arra, hogy az ország industrializálásának kifejlődését az egymást követő kormányintézkedések gátolják meg.

As országnak szüksége van industrializálásra, azonban létszegény állam vagyunk. Ma a legelőbb törekvés a Banca Natională, amely rendelkezésre áll ugyan a Creditul Industrialnak, azonban a kamatokat feltétlenül csökkenteni kell, hogy ezáltal is elősegíthető legyen az ország industrializálása.

Feltétlenül szükséges a kis- és közepvállalatok hiteleinek megszervezése.

Mocionita nagyparas a következő ötvek szem előtt tartását ajánlotta a Creditul Industrial vezetésének:

1. A kamatok csökkentése.
2. A Romániában befagyott külföldi tőkéknek minél nagyobb arányokban való igénybe vétele.
3. A nyersanyagbeszerzés támogatása.
4. A Creditul Industrial és a hadügyminisztérium együttműködése a hadseregészállítások kérdésében.

Kiriacescu Oszkár, a Creditul Industrial elnöke Lecociornita nagyparosnak adott válaszában kihangsúlyozta, hogy az Ipari hitel problémájának megoldását nem lehet elcsúszni, mert a gyors és rossz megoldás sokkal nagyobb károkat okoz, mint a jelenlegi helyzet.

„Legnagyobb hiba volt, hogy figyelmen kívül hagytuk a gazdasági szempontokat”...

A „Patria” írja:

Sok hibát követünk el, mi ardealiak az egyesülés óta. Legnagyobb hiba volt, hogy figyelmen kívül hagytuk a gazdasági szempontokat, a csak politikával, voltunk elfogulva. Ennek súlyos következményeit tapasztalhatjuk, midőn a gazdaságilag legyengült Ardealt látjuk szemünk előtt. Nem vagyunk urai gazdasági helyzetünknek, egy szerű látszat az uramunk. Kincseink más kezében vannak vagy nincsenek kiaknázva. Csak most kezdjük érezni ennek hatását 20 évi uralom után. A hibák nagyok, de nem olyanok, melyek javításra nem alkalmasak. A javítás most már csak erős akaratunktól és bölcsességunktől függ. Ardeainak pontosan körvonalazott és nyomosan megvalósítandó gazdaságra van szüksége. Mentőszigalomra. Ardeal mellett a párt mellett lesz, amely ezt a programot megvalósítja; tehát a mi pártunkra vár ennek a tervnek megvalósítása. Pártunk együtt halad az ardeali tradíciókkal, ismeri Ardeal életét a kívánságait. Menekvését csak tőlünk várhatja. A gazdasági kérdéseket felszínen kell tartani, nem szabad megfedkezni róluk. Csak beható vizsgálat után lehet megoldást várni. Az ardeali gazdasági helyzet igen súlyos.

Iyos. Igéretekkel, főrendszabályokkal nem lehet ezt elintézni. A mi bűnünk az, hogy eddig nem tettük meg a szükséges kezdeményező lépéseket. Diplomásaink munkájában nem lehet az ardeali lelkiismeretesség egységes vonalát feltalálni. Nagy a számuk azoknak, akik csak személyi előnyöket kerestek a politikában a választók gazdasági és kulturális színvonalának emeléséért nem harcoltak. Meg kell kezdeni a harcot. Regionalizmust fogunk csinálni Ardealunk megmentése végett. Építő reorganizmust, hogy ezt a tartományt megerősítsük. Nem akarjuk az állam jelenlegi berendezését lerombolni, sőt emelni akarjuk tervünkkel. Össze kell fogjanak az ardeali intellektuelek ezekben a nehéz időkben. Össze kell hívni egy második gazdasági kongresszust, hogy az legyen Ardeal gazdasági parlamentje. Összefogásra van szükség, ettől függ Ardeal jövője.

REGI HAZIBUTOR.

Egyik grófi család öreg inasától megkérdesi valaki:

— Mióta van maga a gróf urúknál?

— Nagyon régen, — feleli az inas — idestova most már a harmadik égenerációt szolgálom.

„Mire tanít a térkép?”

A Curentul írja:

A közigazgatási reform során olyan felszólalások történtek, melyek közül érdekelnék bennünket. A magyarság nyomban gyanúperrel él, mielőtt az állam valamilyen intézkedést tesz. Erre vezethető vissza Willer dr. magyarpárti képviselő felszólalása is az államnyelv elcsúsztatásának kérdésében, amikor azt állítja, hogy es csak jogcímkeresés volt a kisebbségi alkalmazottak leépítésére. A közigazgatási törvényjavaslat kötelezővé teszi, hogy a primárok ismerjék az állam nyelvét. Willer dr. ezt a népakarat megfogadásának tekinti, ahelyett, hogy belátná, miképp az állam és község közötti kapcsolatot kímélti. Azt állítottam a kamarában, hogy mi és a magyarok szigetét alkotunk a szláv és germán tömegben. Erre Willer dr. megjegyezte: „Ezt mindennap hangoztatni kell.” En harminc éven át hangoztattam ezt a egyedül vagyok a parlamentben, aki nem adtam fel véleményemet a közigazgatás magváltoztatása alkalmával.” Nem kell nagy földrajzi tudás annak megállapításához, hogy a románság és a magyarság szigetét képeznek a szláv és germán tenger hullámai között. Ez a földrajzi helyzet 1919. óta a meggyőződés revízióját kellett volna okozza bizonyos politikai irányban, Budapestre a hangos románellenes munka helyett. Évről-évre nőtt a harag és szaporodtak a tévedések s senki sem vette a fáradságot, hogy megvizsgálja Európa térképét. A romániai magyar kisebbség kötelessége volna, hogy állandóan figyelmeztesse Közép-Európa földrajzi helyzetére Budapestet. Nagyszerű alkalmat nyújt ma is Közép-Európa térképe a tévedések megszüntetésére.

PESTI VESE.

Egy kiruzszott ajaku férfin jón be a pesti kávéházba. Azt mondja valaki:

- Ez is egy abesszin.
- Na miért?
- Rasz Hajlam.

Kisipar, háziipar, iparpolitika

A halasi csipke világkarrierjéről kapunk érdekes hírt. Ezelőtt pár évvel még Budapesten sem ismerték különösebben a halasi népművészetnek ezt a kiváló termékét. S ma már az indiai maharadszák udvarában is a brüsszeli csipke mellé kerül.

Nálunk minden székely falucskában szőnek és himeznek csipkekölteményeket, de a hivatalos körök, mint a beduinok a fáraók piramisa előtt, érzéketlenül mennek el a nagy nemzetgazdasági értéket jelentő székely háziipar termékei mellett. A halasi csipke világnépszerűsége bizonyítja, mi csoda értékek vesznek el itt Ardealban a mindenkori kormányok felületes, okzerűtlen közömbössége miatt.

Az elfoglaltság ipari téren elképesztő. Ahelyett, hogy a meglévő értékeket igyekeznének ápolni és fejleszteni, azon gondolkodnak, hogy azt is lerombolják, ami még meg van. Így megy veszendőbe nálunk minden tehetség, züllik le nemcsak a háziipar, hanem a kisipar is. Elkezdve az adókiévitől, végig a hivatalos kétra minden fókán, csak akadályozzák nagyszerű ipari kultúránk életlehetőségét.

Olyan adókat vetnek a műhelyekre, aminekkel a nagyipar is nehezen tud megbirkózni. Ezzel szemben a kicsiny magyar állam éppen most hoz különleges törvényeket, amelyek nemcsak védik, de egyenesen szubvencionálják a kisiparost, akár egyedül dolgozzék is az illető. Nálunk ezzel szemben most olyan kegyetlen hajszá folyik a kisiparosok ellen, hogy azok ebben az ellenséges pergőtűben össze kell, hogy omljanak.

Még a gépeket és kéziszerszámokat is elhurcolják hátralekös adóban. Ennek az ádáz harcnak pedig éppen a székely fővárosban van a legtöbb vértanúja. Targumuresen már megtelt minden raktár az ipari műhelyekben lefogalt kézműves szerszámokkal, gépekkel, butorokkal. Az államnak ebből semmi haszna nincsen, de tönkre teszi az ország legértékesebb dolgozó rétegét, a kisiparost.

NEKEM MONDJA?

- Hallom, hogy Kohn jól debóultta magát a házasságával.
- Nekem mondja? Az én lányomat vette el.

„Az iparostársadalom ma az ország középosztálya, amelyet támogatni és védelmezni kell”...

Nem volt joga a satumarei iparosság nevében nyilatkozatot tenni Simțion Aurel tanárnak. — Békés együttműködést kell megteremtteni a satumarei ipartestület és a román iparosok és kereskedők helyi egyesülete között.

Kétszáz tagja van már a szervezés alatt álló satumarei iparos hitelszövetkezetnek

A satumarei általános ipartestület előjárósága a napokban Kocsis László elnöklése alatt igen érdekes ülést tartott, amelyen részt vett Radu Ioan, ipartestületi ügyész is, aki megválasztása óta ezuttal első ízben jelent meg az előjáróság ülésén.

Kocsis László elnök meleg szavakkal üdvözölte Radu ügyészt, aki kijelentette, hogy volt alispáni és más irányú nagyobb elfoglaltsága akadályozta őt abban, hogy az ipartestületi vezetőség munkájában részt vegyen. Ezuttal azonban igyekezn fog az üléseken megjelenni és tisztségét maradéktalanul betölteni.

— Az iparostársadalom — mondotta az ügyész — ma az ország középosztálya, amelyet mindenkinek támogatni és minden sérelmmel szemben védelmezni kell.

Az ügyész ígéri, hogy akár az összeség, a testület érdekében, akár egyes iparosok ügyesbajos dolgaiban mindenkor a legnagyobb készséggel áll rendelkezésre.

Kocsis László elnök jelentette ezután, hogy az iparos szövetkezet szervezési munkái igen

kedvezően haladnak előre, már kétszáz beiratkozott tagja van a szövetkezetnek és rövidesen sor kerül az alakuló közgyűlés összehívására.

Javaoita az elnök, hogy miután az alapszabályok értelmében az előjáróság tagjainak egyharmad részét ki kell sorsolni és az új előjárósági tagokra a jelölést a közgyűlés előtt meg kell ejteni, az előjáróság küldjön ki bizottságot, amely ezt a munkát mielőbb végezze el.

Az előjáróság Mihalik Károlyt, Gyűrű Lajost, Burdea Ferencet választotta meg a bizottság tagjaik.

A március 22-én tartandó ipartestületi közgyűlés előkészítését tárgyalta ezután az előjáróság és elhatározta, hogy tárgysorozat keretében az ipartestület mult évi működéséről a közgyűlés alkalmával dr. Fischer József ipartestületi jogtanácsos fog beszámolót tartani.

A március elejei bucurestii országos kisipari kongresszusra az ipartestület delegátusaként Nyisztor József előjárósági tagot küldték ki.

Satumare iparossága nem helyesli Roman Valer törvénytervezetét

Elénk vitát keltett Kovács Lajos felszólalása és javaslata a Clujon nemrégiben tartott román kisipari kongresszussal és egy ott elhangzott nyilatkozattal kapcsolatban.

Ezen a kongresszuson ugyanis a satumarei román kisiparosok és kiskereskedők egyesülete nevében Simțion Aurel tanár, egyesületi elnök azt a nyilatkozatot tette, hogy a satumarei kisiparosok mindennem helyeslik és változtatlanul elfogadják a Roman Valer-féle ipartörvénytervezetet.

Kovács Lajos megállapítja, hogy

a satumarei őssziparosok nevében ilyen nyilatkozatot nem lehetett tenni s az alkalmas arra, hogy Bucurestiben az illetékes tényezőket megitéssze a satumarei kisiparosok állásfoglalása tekintetében.

Ismeretes ugyanis, hogy a satumarei ipartestület, amelyben a többségi és kisebbségi iparosok egyaránt helyet foglalnak, a törvénytervezettel szemben kongresszust hívott össze, amelyen megjelent Samuila szenátor is és megjelentek ott a román kisiparosok egyesületének tagjai is és

ezen a kongresszuson egységes állásfoglalás történt a Roman Valer-féle javaslattal szemben, sőt tiltakozó memorandumot is küldtek a kormánynak.

Kérdi tehát: kinek a nevében nyilatkozott most Clujon Simțion tanár és nem tartja-e szükségesnek az előjáróság, hogy ebben az ügyben valamelyes intézkedést tegyen?

Major Andrei megállapítja, hogy Simțion tanár legfőbb az ő elnöklése alatt álló egyesület nevében tehetett nyilatkozatot és ezért szükséges, hogy a Bucurestiben március 1-én tartandó kongresszuson az ipartestület delegátusa hangsúlyozottan jelentse ki, hogy

a satumarei őssziparosság, tehát a többségi és kisebbségi iparosok is, egyaránt sérelmesnek tartják Roman Valer törvényjavaslatát.

Hivatkozik egyébként arra a megállapodásra, amelyet az ipartestület vezetőségének legutóbbi megválasztása idejében a román kisiparosok klubja a kisebbségekkel kötött és amelyet dr. Cherechez Stefan polgármester is jóváhagyólag tudomásul vett. Eszerint a román kisiparosok az előjáróságban 33 százalékos arányban kaptak képviselőket és az egyik alelnöki tisztséget is részükre biztosították. Sajnálatosnak tartja, hogy a román kisiparosok és kiskereskedők ennek ellenére is kü-

lön utakon járnak és az iparosság gazdasági érdekeinek egyöntetű védelmé helyett a kérdésben politikai szempontokat érvényesítenek.

Burdea Mihály kijelenti, hogy az előjáróságban helyet foglaló román iparosok szolidárisak az ipartestület vezetősége részéről elfoglalt álláspont tekintetében és nincs is tudomása arról, hogy a román kisiparosok és kiskereskedők más álláspontot foglaltak volna el a törvényjavaslat ügyében, mint amit a satumarei kongresszuson egyhangulag elfogadtak.

Dr. Fischer József kíváncsian tartaná, ha az előjáróság román tagjai felvilágosítanák a román klub tagjait a helyes álláspontokról és az ő közreműködésüket is megnyernék a törvényjavaslati szemben inult küzdelem érdekében, mert itt közös ipari érdekekről van szó, sőt nemcsak az iparosok, hanem az ország vitális érdekeiről is.

Radu Ioan ipartestületi ügyész hangsúlyozza, hogy a liberális pártszervezet soha senkinek sem adott olyan irányítást vagy utasítást, hogy az ipartestület falai közé politikát hozzon be és soha senkit sem tartott ilyen természetű nyomás alatt. Mint jogászember, kénytelen kétségbe vonni Simțion tanárnak azt a jogát, hogy ő a cluj kongresszuson a satumarei iparosszervezetek nevében megjelent delegátusként szerepelhetett. Vállalja a feladatot, hogy mint a román kisiparosok és kereskedők egyesületének is ügyésze, információt fog szerezni arra: mit akarnak tulajdonképpen? Mindenesetre helyesnek tartaná, ha az előjáróság most a kérdést nem állítaná élre.

Kocsis László elnök elismerését nyilvánította az ügyész tárgyilagos szavaiért és az előjáróság ülése ezzel befejeződött.

TALALÓS KERDES.

A kávéházban rengeteg az ember és irtózatos meleg van. A törzsasztalnál Döcög megkérdi Pöcögtől.

- Tudod-e, hogy miért nem izzad a kigyó?
- Nos?
- Mert nincs lába.

LEIDENSCHAFT.

„Wie gelang es Ihnen, den Einbrecher zu fangen?”

„Er ist leidenschaftlicher Fussballspieler u. hielt sofort an, als ich pfiff!”

Jogesetek a kisipar köréből

A betegség címén adott szabadság nem számítható be a kötelező évi szabadság idejébe. A chisineni munkabíróság 88—1935. számú évi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő alkalmazott azon a címen, hogy 1929-től 1934-ig nem kapott szabadságot, munkaadójától erre az időre egy-szerre kérte az elmaradt szabadságidő honorálá-sát. A munkádó a kérés teljesítését megtagadta. Azzal a kifogással élt, hogy az említett évek folya-mán az alkalmazott minden évben huzamosabb időre megkapta a szabadságát és bár ezeket a szabadságokat munkaadó orvosi bizonyítványokra adta, de mert azok jóval meghaladták azt az időt, amit egészségügyi szabadság címén az alkalmazott javára a törvény előír, ezért se jutott neki, hogy az alkalmazottnak a minden évben kért és min-den évben megadott említett szabadságokon kívül még újabb szabadságot is adjon.

Az alkalmazott előadta, hogy a munkaadó vé-dekezése alaptalan, mert a törvény a betegség cí-mén adott szabadság ügyében külön rendelkezik, betegség címén ugyanis külön szabadság jár. Más oldja van a betegség címén adott szabadságnak és más a törvény által évente kötelezően előírt szá-badságoknak, mert míg az első arra szolgál, hogy az alkalmazott megtámadott egészségét helyreál-lítsa, a másiknak az a célja, hogy a munkás kipi-hénje az elmúlt évi munka fáradalmait. Igaz, hogy a betegség ideje alatt is pihen az alkalmazott, de ez kényszerhelyzet következménye, míg a pihenés egészséges embernél erőgyűjtés célját szolgálja, mint azt a törvény hivatkozott kettős rendelkezé-se világosan igazolja. Felsorolt indokai alapján kérte az alkalmazott szabadság címén az említett 5 évre számára járó és ki nem adott évi szabad-ság kártérítésének megítélését.

A munkügyi bíróság helyet adott a kereset-nek, mert a törvény rendelkezései szerint a be-tétség címén adott szabadság nem számítható be a pihenési szabadság címén kötelezően előírt szá-badságidőbe. Tekintettel arra, hogy a munkaadó nem mondta fel a munkás állandó betegeskedése címén a szolgálati viszonyt, utólag e címen nem élhet beszámítással alkalmazottjával szemben.

Ha a balesetet szenvedett munkás nem volt a betegsegélyzőnél bejelentve, az orvosi keze-lés költsége és a betegsegélyezés a munkaadót terheli.

A központi felelősségi bizottság 3528—1935. sz. évi döntvénye a társadalombiztosítási törvény 120 szakaszának értelmezésével.

Az Aether Aurora oradeai o.g.nél Bartók L. munkás egy szerencsétlenség alkalmával súlyos sérülést szenvedett, amelynek következtében életét veszítette. A helyi társadalombiztosító, azon a címen, hogy az alkalmazott a baleset idején nem volt a pénztárnál tagként bejelentve, úgy a fel-merült orvosi kezelési költségeket, mint a temetke-zési segélyt a munkaadón akarta behajtani. A bal-esetbiztosítónak ezen intézkedésével szemben a munkaadó iparos kontestációval élt. Tagadásba vette, hogy az összeg rajta behajtható lenne és hogy a temetkezési segélynek az 5 terhére való megállapítása jogos és indokolt volna.

A betegsegélyző pénztár legfelsőbb felebbe-zési bizottságához került az ügy, amely kimondot-ta, hogy a munkásbiztosítási törvény 120-ik sza-kasza értelmében a törvény szövege szerint, ha megállapítatik, hogy az alkalmazott nem volt szabályszerűen bejelentve, illetve a betegsegélyző-könyvben a kritikus napokra nem volt szabálysze-rűen bejegyezve a bányász, ami jelen esetben a be nem jelentéssel egyértelmű, az összes orvosi és kezelési költségek, valamint a pénzbeli segély is a munkaadó terhére számítható fel. Tekintettel azonban arra, hogy a törvénynek fentebb említett szakasza a temetkezési segélyre nem terjeszkedik ki, helytelenül értelmezték a törvényt, amikor e címen is a munkaadót rótták meg és így többi ré-szeiben helyben hagyja, de a temetkezési segély-re vonatkozólag megsemmisíti az alsóbb fórum döntését.

Közl.: KELE SANDOR dr.

Mit tartalmaz a Vadul Comercialról szóló törvény tervezete?

Még a folyó parlamenti ülészekben parlament elé kerül az üzlethelyiségek és műhelyek bérleti szerződéseinek meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat.

Az öt éves bérleti időt meghaladott üzleteket és műhelyeket fogja védeni az új törvény

A kormány elhatározta, hogy az iparosok és kereskedők üzletberendezéseit fokozottabb véde-lemben fogja részesíteni és megvédi ezeknek a hosszabb időn át egyazon helyen folytatott üzlet-vitelével szerzett szellemi és anyagi javait. Gyakran megtörtént, hogy a kilakoltatott iparos és keres-kedő másnak szerzett hasznát munkájával: az új bérletnek, aki az előd által gyűjtött vevőközön-séget is átvette a helyiség bérletével együtt.

Ezen igazságtalanságon akar segíteni a Va-dul Comercialról szóló törvény, mely kimondja, hogy azok az üzlethelyiségek és műhelyek, ame-lyekben egy kereskedő vagy iparos legalább öt éven át folytatta működését, csak minősített fel-mondással vehető el a régi bérletől. Az ilyen ke-reskedő vagy iparos hat hónappal a bérlet lejárta előtt értesítheti a háztulajdonost, hogy a bérleti szerződését megújítani kívánja a községi köteles a felajánlott feltételeket is. A háztulajdonos há-rom hónapon belül nyilatkoznia köteles arról, hogy a felajánlott feltételeket elfogadja-e vagy sem. Ha nem válaszol, a feltételek elfogadottnak te-kintendők. Ha a háztulajdonos nem fogadja el a bérlet által felajánlott feltételeket, a bérlet a hely-beli törvényszék elnökéhez fordulhat, aki egyezke-désre idézi meg a feleket. Meg nem egyezés ese-tén, a törvényszéki elnök a háztulajdonos akarata ellenére is meghosszabbíthatja a bérletet, de leg-feljebb csak három évvel. Az elnöki határozat el-len a törvényszék illetékes tanácsához lehet fel-lebbesni.

A törvényszéki eljárásnál kívül helye van vá-lasztott bírói ítélkezésnek olyan esetekben, ha a felek elvileg a szerződés meghosszabbítása mellett

vannak, de ennek feltételeiben nem tudnak mege-gyezni, valamint akkor is, ha a törvényszéki elnök döntése azért vált szükségesé, mert a felek csak a bérösszeg nagyságára, a szerződés időtartamá-ra, vagy egyéb részlet-feltételekre nézve nem tud-tak megegyezni. A választott bíróságba midegyik fél, a bérlet is, a háztulajdonos is, egy-egy tagot nevez be, elnöke pedig a törvényszék elnöke, vagy ennek helyettese. A választott bíróság határozata ellen felebbezésnek helye nincs.

Ha a háztulajdonos hitait érdemiően igazolja, hogy az üzlethelyiségért a régi bérletnél jobb aján-lata van, a választott bíróság a régi bérletnek ugyanilyen bérösszeg mellett ítéli oda a helyiséget.

A háztulajdonos megszüntetheti a bérletet abban az esetben, ha a bérletmenny területén maga, vagy családja tagjai akarnak üzletet vagy mű-helyt létesíteni, vagy ha az ingatlan alapos reno-válásnak akarja alávetni. Ha azonban utólag ki-derülne, hogy mindez csak ürügy volt a régi bér-lő eltávolítására, a háztulajdonos a kitett bérlettel szemben kártérítésre köteles.

Mindezek a rendelkezések azonban nem érvé-nyesíthetők a köztulajdonban lévő házakkal szem-ben. Alkalmazást nyernek azonban mindazon ke-reskedők és iparosok javára, akik az év április 28-án betöltik az öt éves bérleti időszakot ugyan-azon helyiségben. Ezeknek a szerződése a folyó év október 26-ig hivatalból meghosszabbítottak lesz tekinthető.

A törvényjavaslat már a Legfelsőbb Törvény-előkészítő Tanács előtt fekszik, így az minden av-lószinűség szerint még a folyó ülészekben parla-menti tárgyalásra kerül.

E hó végén tartja rendes évi közgyűlését az oradeai iparistület

Az oradeai iparistület folyó évi március 8-án, illetve amennyiben a tagok határozatképes számban nem jelennek meg, március 22-én dél-előtti 10 órakor a testületi ház nagytermében ren-des évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alap-szabály 11-ik paragrafusa értelmében megvitat-nak, amikor is a közgyűlés határozatképes lesz, tekintet nélkül a jelenlevő tagok számára.

Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az előjáró-ság évi jelentése. 3. Készletmérés és vagyommér-leg bemutatsa. 4. Számvizsgálatok jelentése. 5. Az 1934. évi költségvetési előirányzat megszavazása. 6. A betegsegélyző pénztár szekház építésének is-mertetése. 7. Ismétleges indítványok.

AZ ADO...

Az „Adeverul” írja:

Ugy látszik, emelni fogják az „indirekt adó-kat”. Azt mondják, 900 millió lej többletet vár-nak egyedül a „citra de araceri” emeléséből. A bányászletek emeléséből szintén 900 millió lejt remélnek. A fogyasztási, forgalmi, propor-cionális hűtelékek emelése pedig szintén eny-yi bevételei többletet fog biztosítani. Nem tudjuk, mi lesz ennek az eredménye. — Bizonyos azon-ban, hogy az ilyen tanácsok az árakat is be-folyásolni fogják és így áremelkedésre kell szá-mítani. A pénzügyi politika irányát a jelenlegi viszonyok parancsolják. Ez parancsolta a kivi-teli jutalmak és vauca-jelek bevezetését is, ami nincs előnyére vaucajoknak. Az árami költsé-gvetés kiadásai tételei nem az anyagi kiadásokra, de a személyi fizetésekre vonatkoznak elsősor-ban. Az állam által fizetett fogyasztók nagy tö-mege fizeti meg az áremelkedéseket az új taká-skat... A hatás máris érezhető. Jó lesz, ha kitér-kes helyen kellő időben megvizsgálják az új ál-lami költségvetés várható következményeit.

Erőteljes kontárellenes mozgalmat indított az oradeai cipőszeszindikátus.

Az oradeai cipésziparosok szindikátusa, az önálló iparral nem rendelkező, ugynevezett kontá-rok ellen a város területén a munkügyi inspek-torátus által kiadott és hatósági engedéllyel el-látott ellenőrző bizottságot szervezett. A szindi-kátus felkérte a helyi lapok útján a közönséget, hogy olyan egyéneknek, akik iparigazolvánnyal nem bírnak, munkát ne adjanak, mert nemcsak a kontáriparos, hanem a megrendelő is súlyos bünte-tést kap. Ugyancsak ezuton hívják fel azon cipő-kereskedőket, akik iparosoknál eszközölnék ren-deleéseket, hogy a kellemetlenségek elkerülése vé-gtől óvakodjanak kontáriparosoknak munkát ad-ni, mert ilyen esetekben törvény által adott joguk-nál fogva teljes szigorral fognak eljárni.

NORMALIS A FIU

Egy seidló kétségbeesve állt be a rádióhoz. — Kérem, — mondja — segítsen rajtam, a fiam megbolondult.

— Wieskieset megbolondult?

— Képeid, esalonnát eszik és a szobalánnyal szerelmeskedik.

— Szamar vagy, — mondja a rádió — a te fiad nem bolond.

— Hogy-hogy nem bolond? Híessen esalonnát eszik és a szobalánnyal szerelmeskedik...

— Nyugodj meg, a te fiad nem bolond. Ak-kor lenne bolond, ha a szobalányt emé és a sza-lonnával szerelmeskedne.

NA UND...?

Lottchen: — Der liebe Gott gibt uns doch unser tägliches Brot, Mutti?

— Ja, mein Kind.

— Und der Weihnachtsmann bringt uns die Geschenke?

— Ja.

— Und der Storch bringt die Kinder?

— Jawohl.

— Du, Mutti, wozu ist dann eigentlich Vati müde?

Meg kell indítani az önvédelmi harcot, — ez az Ugir főprogramja...

Kitűnően megszervezett jogügyi osztályok akcióira akar támaszkodni a hazai gyáripár a különböző kormányok iparellenes törekvései ellensúlyozására. — Az UGIR-on kívül, de a hazai gyáripár támogatása mellett külön politikai mozgalom is indul a gyáripari érdekek védelmére.

Egyhangulag elfogadták az új munka- programot

Az Ugir cluji kerülete február 23-án tartotta meg ezévi rendes közgyűlését, amelyen a tagok nagyszámban vettek részt. A közgyűlésen az Ugir központját C. R. Mircea szenátor, az Ugir vezérigazgatója képviselte.

A közgyűlést Diamant Jenő kerületi elnök nyitotta meg, aki lendületes beszédében mutatott rá az ipar sérelmeire, a közgyűlés határozatainak fontosságára és annak a haronak a szükségességére, amelyet a gyáripár kénytelen megvívni egyrészt az iparellenes demagógia, másrészt pedig az egyes kormányoknak a gyáripár terheit növelő akcióinak és szándékainak megghusítása érdekében.

A napirendet dr. Bösörményi Sándor és Popa igazgatók ismertették, a vezetéség jelentését dr. Bösörményi Sándor igazgató terjesztette elő.

Az előterjesztések fölött, magas nivóju vita indult meg, amelynek során Hexner Béla mérnök a külkereskedelem szabaddá tétele érdekében és a CFR állandó tarifaemelési ellen sürgetett erősebb akciót, Steiner Jenő, az oradeai Carmen cipőgyár igazgatója a közteheremelés és az ipar szociális terheinek állandó növelése miatt sürgetett erősebb akciót, mert a közterhek állandó növelése, az adóbehajtások túlzási létalpjukban veszélyeztetik a belföldi ipart.

Ezután dr. Bösörményi igazgató az Ugir cluji kerületének folyó évi munkaprogramját terjesztette elő, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A munkaprogram a következőkben fekteti le az Ugir cluji kerületének teendőit az 1936. évben.

Az 1936. évi munkaprogram első pontja az iparra kényszerített önvédelmi harcra való bátor és nyílt felkészülés és annak meg nem alkuvó és szívós lefolytatása.

A gyáriparosság 1936-ban lefolytatandó önvédelmi harcának a végcélja annak a határozatkomplexumnak a megvalósítása kell, hogy legyen, amelyet a február 3-5-i Ugir-kongresszus elfogadott. Ez a határozat pontosan csoportosítja a gyáriparosság követeléseit külkereskedelmi, iparpolitikai, adóügyi, munkügyi és egyéb részortok szerint.

Teljes ez a munkaprogram, csak egy hiányzik belőle, egy pont, amely talán a legfontosabb:

Hogyan lépjen fel a romániai gyáriparosság az öt ma már létében megálmadó intézkedések ellen, ha vezetősége ülésén hozott határozatainak — a sajtóban való publikálásával és delegációkon át való előterjesztésével — eredményeket elérni többé nem tud.

A gyáriparosság a tünetek hatásos fegyveréhez nem nyulhat. A gyáriparosság sem tünet, sem eredményeket kiereszkoló asztrájkokat nem rendezhet. Mint társadalomfentartó réteg, társadalmi rendünket veszélyeztető mozgalmakat nem indíthat meg.

Rendelkezésére áll azonban gyáriparosságunknak két hatalmas és hatásos erejű eszköz. Egyik a mindenkor kormányok alkotmányos törvényalkotásainak és törvényeinket sértő végrehajtó rendeleteinek jómegszá. vezet jogügyi osztályok útján és kivételeket nem tűrő rendszerességgel, a független rendes, szak- és közigazgatási bíróságaink elé való vitele. A másik az erkölcsileg intakt és anyagilag vezető szerepre hivatott gyáriparosság politikai erőitartalékainak, megfelelő politikai szervezkedés után és megfelelő időben, a politikai életbe olymódon való bedobása, hogy az ország gazdasági politikájának irányításában döntő sava legyen.

Eddig a gyáripari vezetőket ennek a két, állandóan harcra állást jelentő szellemi eszköznek a

latbavetésétől különböző megfontolások visszatartották: A folytonos pereskedés állandóan feszült, barátságtalan atmoszférát fog teremteni a mindenkor kormányok és gyáriparosságunk között. Gyáriparosságunknak az állampolitikába való beavatkozása pedig — legalább átmenetileg — ellenséki pozíciókba kényszerítheti a gyáriparosságot, ami nagyobb károkat hozhat gyáripari termelésünkre, mint az a politikai semlegesség, amelynek az útján gyáriparosságunk máig haladt.

Ismeretesek a nehézségek is, amelyekkel a fent említett két eszköznek a munkaprogramba való beiktatása esetén az Ugirnak meg kell küzdenie. A nagyvállalatok jogügyi osztályainak olymódon való kiépítése, hogy azok egymással szoros összműködésben, tervszerű munkamegcsatás alapján és úgy működjenek, hogy az egymással össze-függő jogi sérelmek bírósági tárgyalásai a különböző helyi bíróságoknál terminusok tekintetében le programmeszerűen folytattassanak le, feltétlenül megköveteli majd az Ugir-szervezetek jogügyi osztályának kiépítését a ezeken át a vállalatok általános iparpolitikai jellegű, peres eljárásainak központi irányítását is. A gyáriparosság politikai erőtenyezővé való átfarmálása még nehezebb, még komplikáltabb s az Ugirtól egész különálló szervező munkát fog igényelni, mert az Ugir, mint érdekképviselői szakmai szervezet napi politikával nem is foglalkozhatik.

Ismeretesek a megfontolások és ismereteseek a nehézségek, de ismereteseek azok az eredmények is, amelyeket a komoly jogügyi osztályokkal dolgozó nagyvállalatok csak a B. N. R. és a pénzügyminisztérium törvényesítő, vagy törvényt túltérmező rendeleteinek s bíróságolásainak érvényesítése terén, valamint azok az eredmények, amelyek a szomszédos országok gyáriparos rétegeinek politikai jellegű szervezetei, saját kormá-

nyaik gazdasági és pénzügyi politikájának irányítása terén elérték.

Néhány konkrét eredményt már eddig is sikerült elérni:

A jegybankkal szemben sikerült legfelsőbb bírósági ítéleteket kiprovokálni abban a tekintetben, hogy a devizaforgalmat szabályozó törvény alapján nem lehet bíróság elé állítani azt a külföldi érdekeltiség „zárolt” lejét adminisztráló belföldi képviselőt, aki ebből a „zárolt” lejből, a külföldi követelés csökkentésével, idebenn, a jegybank engedélye nélkül, eszközölt kifizetéseket. Kimondta a legfőbb bíróság azt is, hogy a jegybank devizahivatala által fixírozott külföldi tartozások érvényességének, vagy érvénytelenségének eldöntése, valamint a devizahivatal generális konvenciótól eltérő magánegyezségek végrehajtásának jogi kérdései, a rendes bíróságok elé vihetők. A pénzügyminisztériumnak mind sérelme-sebb, adótörvényeink szellemén tulmenő önkényes rendelkezéseiből is, sikerült többet már a felsőbb bíróságok által érvényteleníttetni. Döntvények vannak arra, hogy az adótulfizetések kompenzálásának megtagadása, sőt egyetlen év tartamára, vagy adónemekre való korlátozása is törvénytelen, épügy, mint ahogy törvénytelen a forgalmi és fenyűzési adónak, a szállítási költségek, a már egyszer forgalmi adóval megterhelt csomagoló anyagnak és a forgalmi adók után való újra ki-róvása is, stb. és hogy az ilyen címeken történt adó-többletbevételek visszafizetendők.

Hogyan viselkednek a szomszédos államok gyáriparosai politikai vonatkozásban? Csehszlovákiában és Ausztriában az iparügyi miniszterek szinte mindig a nagyipari gazdasági pártok reprezentánsai sorából kerülnek ki és hogy az ipar-ügyi miniszter kvalifikációja Magyarországon is elsősorban az, hogy az illető előzetesen a gyáripár körében tevékenykedett.

Az elmondottak után a cluji kerületi szervezet 1936. évi munkaprogramja a következőkben fog-lalható össze:

1. Az Ugir február 3-5-i kongresszusán hozott határozatkomplexumának a változatlan elfogadása és minden rendelkezésre álló eszközzel való propagálása.

2. Ezen határozatkomplexumnak kiegészítése azaz, hogy szükségessé vált az Ugir-propaganda és akciótevékenység felfokozása egyrészt az ipari nagyvállalatok és az Ugir-szervezetek jogügyi osztályának gyökeres átszervezése, másrészt a gyáriparosság politikai erőitartalékának egy, az Ugiron kívülálló politikai szervezkedés megindításával politikai életünkbe való bedobása által.

3. A központi Ugir-szervezet vezetőinek meg-győzése arról, hogy az Ugir egységének és szoli-daritásának megvédése érdekében, ezen taktikai programponatok megvalósítását nekik kell vállal-niuk.

Elvitték Careiben az ipartársuati elnök árúkeszletét, mert a csizmadiatársulatnak adóhátraléka volt

A multheti carei hetivásár alkalmával az adóhivatal közgei megjelentek Gere Károly csizmadiamesternek, az ipartársulat elnökének piaci sátrában és a csizmadiatársulat adótartozásában le-foglalták és elvitték a társulati elnöknek egész piaci árúkeszletét.

A társulati elnök tiltakozására az adóhivatal közgei azaz válaszoltak, hogy a társulat elnöke a társulatot, tarhaió állami adótartozásért saját maganvagyonával is felelős.

A csizmadiatársulat tagjai erre dr. Dohy Albert társulati ügyész veze.ésével küldöttéggileg felekeresték dr. Darabant Miklós polgármestert, akinek eupanassolták az esetet és előadták, hogy a csizmadiatársulat adótartozása egészen jelenték-telen összeg, amely százszorososan fedezve van a csizmadia-szín értékével. De ha nem is volna a társulat tartozására fedezet, az elnök maganva-gyonát lefoglalni és azt kiszállítani nem lehet, mert nincs olyan jogszabály, amely a társulat tartozásaiért az elnök felelősségét állapítaná meg.

A küldöttégg kérte a polgármestert, hogy az ilyen eljárással szemben védje meg a polgárságot, amely amugy is súlyos anyagi helyzetben van. A carei iparosoknak a hetivásár biztoaltja a mini-

mális kereseti lehetőséget és az adóvégrehajtó a társulat elnökét ettől a keresettől fosztotta meg, amikor a más tartozása fejében áruát a piacról elvitte.

Dr. Darabant Miklós polgármester kijelentet-te, hogy illetékes helyen interveniálni fog a sé-relem orvoslása érdekében és biztoaltotta az ipa-rosoakat, hogy a jövőben hasonló eset nem fog elő-fordulni.

ARISTID.

Aristid és Agenor sakkoznak. Egyszer csak Aristid felugrik és dühösen így szól:

— Agenor, kélek, te csales!

Bocsd meg, kélek, — kedegi Agenor — honnan veszed te ezt a gyanusítást?

— Onnan, kélek, — folytatja Aristid — mert észrevettem, hogy többször belenézdi a fi-guráimba.

LOGIKUS VALASZ

Bárd: De hát ez rettenetes. Pont Ferivel csales meg, a legjobb barátommal?

Barátnő: Barátom barátja nem kell, hogy az én barátom is legyen!

Pénzügyi helyzetünk az Ipari Hitelintézet közgyűlésének görbe tükrében

Irta: ZIMA TIBOR.

A román ipar fejlesztésére az állam által alapított Ipari Hitelintézet közgyűlést tartott, amelyen igen érdekes felszólalások hangzottak el. Minthogy a közgyűlésen jelen volt Costin Stoicescu, a Nemzeti Bank igazgatója, akit a közvélemény a devizaforgalmi korlátozások és a központilag „irányított” külkereskedelem szerzőjének ismer, az intézet részvényesei — maguk is túlnyomórésztben gyárosok és iparosok — felhasználták az alkalmat arra, hogy előadják panaszukat a guzabakötött forgalom számos visszássága ellen. Az ország egyik legnagyobb iparosa kijelentette, hogy ha a kormányok és a jegybank vezetősége továbbra is fentartja azokat a korlátozásokat, amelyek egyrészt a lei leértékeléséhez, másrészt pedig a termelő munka mai viszonyaitól elvezetnek, nem lesz az országban iparos és kereskedő, aki — amint a szónok magát egy regéti szólás-formulával kifejezte — fejjel felfelé állhatna az üzletében vagy a gyárában. A külföldi anyagok beszerzése és azok kifizetése annyi gondot és olyan sok munkát ad, annyi kötelezettséget ró azokra, akik termelői tevékenységüket folytatni akarják, hogy az iparosnak és a kereskedőnek csak két alternatíva között marad.

A mai helyzetnek ez a tömören megfestett képe tulajdonképpen adja vissza a kereskedő és a gyáros helyzetét a központi ellenőrzés alá vett gazdasági életben. Ha van társadalmi réteg, amely minden érdekével a nyugodt és konstruktív munka, a belső rend és nemzeti vagyon szaporításának szolgálatát végzi, úgy az kétségtelenül a kereskedő és az iparos. Amíg lehetőség van arra, hogy törvényes rendelkezéseket ne kelljen kijátszani, amíg mód van az állam magasabb érdekeit önállóan szolgálni, a kereskedő és a gyáros nem sajnálja sem a fáradtságot, sem az áldozatot, csak hogy maga is minél nyugodtabb atmoszférában és minél zavartalanabban folytathassa munkáját. Ha országos érdek a devizák szabad forgalmát megszüntetni, ha a valuta értékének megóvása megköveteli a behozott és kivitt áruk ellenőrzését, a kereskedő és a gyáros aláveti magát a tilalmaknak és korlátozásoknak és végzi megcsoroszodott teendőket, áldozza a megnövekedett kiadásokat, mert hiszen végeredményben magának is érdeke az, ami az államnak és a közönségnek is érdeke. De ha a pontosan számított kereskedő és a racionálisan gondolkodó gyáros azt látja, hogy maga hozza ugyan az áldozatokat, de ebből az országnak semmi haszna nincs és a korlátozások csak arra jók, hogy élelmes gazemberek, jó összeköttetésekkel bíró fezőrök vagy ügyes kiharók huzzanak hasznát az ország egész kereskedő- és iparos-népének nehéz munkájából, gazdasági gondjaiból, akkor nem lehet csodálkozni azon, ha időnkint kitör a méltatlankodás a legbekéesebb emberekből is és olyan sikeresedett panaszra nyílik az ajkuk, mint az Ipari Hitelintézet közgyűlésén elhangzott felszólalás.

A Banca Nationala valuta-diktátora nyomban válaszolt az elhangzott panaszokra. Kijelentette, hogy bár nem vállalja az apaságát azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket a kormányok életbe léptettek és szinte hónapról hónapra megváltoztattak és amelyekből mind a mai napig nem alakult ki egyetlen egy olyan külkereskedelmi rendszer sem, amelyben a kereskedelem és az ipar nyugodtan végezhetné a maga országépítő munkáját, de ennek ellenére is fentartja azt, hogy elkerülhetetlen volt a valutaforgalmi korlátozások életbe léptetése és mindazoknak a megszorító intézkedéseknek elrendelése, amelyek a külföldre történő fizetések szabadságának hiányából folynak. Szükség volt ezekre a korlátozásokra azért, mert három év alatt nem kevesebb, mint 17 milliárd aranylei menekült ki az országból, tehát körülbelül annyi pénz keresett elhelyezkedést idegen valutákban, mint amennyit az állam elkölthött a valuta stabilizálására. A nagy stabilizációs költségek így nemzeti ajándékká vált azok számára, akik idejekorán alkalmazott élelmességgel kimentették készpénz-vagyonukat a valuta-

romlás elől és az ország szegényebb lakossága és mindenki a mai leromlott valutával beszerzett cikkek fogyasztói közül adófizetője lett ezeknek az önző, élelmes és sötéten előre látó tőkésnek, akik ma külföldre vitt pénzüik birtokában vigan szórakozhatnak azon, hogyan kinlódik az ország lakosságának nagy része a drágasággal, a behozatali és kiviteli nehézségekkel és a devizaforgalom szabadságának hiányával.

Nem fér hozzá kétség: a kérdést így beállítva alig lehetne tagadni, hogy a valuta-diktátornak igaza van és a mai korlátozásai a forgalomnak nem voltak elkerülhetők. Csak egy hiba van: a rendszabályokat nem akkor kellett volna

Intervenált a satumarei megyei prefektus is a kisiparosok szerszámainak adóvégrehajtások alól való mentesítése érdekében

Radu Ioan satumarei ügyvéd, mint a helybeli ipartestület ügyésze, küldöttséget vezetett dr. Ardelean Octavian vármegyei prefektus elé és előterjesztette a kisiparosok arra vonatkozó panaszát, hogy az adóhivatali közegek adóban lefoglalják és elszállítják az iparosok munkaszerszámaikat és gépeit, holott a végrehajtási törvény ezt kifejezetten megtiltja.

A prefektus megértően hallgatta végig a jogosult panaszt és nyomban átiratot fogalmazott

és küldött át a pénzügyigazgatósághoz, amely átiratban a törvény világos rendelkezésére hivatkozással kérte, hogy a pénzügyigazgatóság tiltssa meg a kisiparosok gépeinek és munkaszerszámainak lefoglalását, elszállítást, vagy elárvérezését. A prefektus kijelentette, hogyha ennek a megkeresésnek nem lesz meg a kívánt eredménye, úgy közvetlenül a pénzügyminiszterhez fordul a törvénytelen végrehajtások megállításá érdekében.

Törvényjavaslat az új kővezetvámról, amelyet évi ötven kilométer jegyében terveznek

Ki ne tudná, hogy az ország útnálózatának kiépítése mennyire lassan halad előre. Az útépités drága és a mai viszonyok között az állami költségvetés nem bír el nagyobb beruházásokkal. Az útépités nem is lehet egy-egy pénzügyi év terhe. A jól megepitett országutak elrettentése, — ha karbantartásukról megelégedően gondoskodva van — évtizedekre szól, meitanyos tehát, hogy az építés költségei is több évre vagy évtizedre osztassanak el. Ennek azonban előzetése az lenne, hogy az állam hosszabb lejaratú kölcsönt kapjon útépitésekre, vagy vállalásokat találjon, amelyek olyan anyagi helyzetben vannak, hogy több évi törlesztésre vállalkozhatnak az utak építésére. Mind a két lehetőség el van zárva előlünk. Külföldi kölcsönt kapni a mai viszonyok között lehetetlen, utépítőtársaságok pedig a svédekkel szerzett tapasztalatok után aligha vállalkoznának arra, hogy hosszabb időre befektetéseket eszközöljenek nálunk.

E nemezségre való tekintettel a közlekedési ügyi miniszterium kénytelen volt olyan utépítési programról gondoskodni, amely részletekben végzi el a nagy feladatot. Törvényjavaslat készült, amely

a vasuton és hajón szállított árukra új és országosan szedendő kővezetvámot — taxa de circumscripție — vet ki a melynek jövedelméből évenként 50 kilométernyi utat lehetne elkészíteni.

Az új kővezetvám tonnánként 5 lei, tömegárúknál pedig 2.50 lei a ennek fizetésére — a petróleum és benzín kivételével, amely külön illeték alá esik, — minden vuton, vagy hajón szállított áru köteles. Az új illetéket a többi illetékekkel együttesen szedik be a Banca Nationalánál gyűjtik egy új utépítési számlán. A 2.50 leies illetéket a föld-, pirit, kő, homok, tűzifa, téglák és még néhány kisebb jelentőségű tömegcikk fizeti, minden más áru tonnánként 5 leit fizet. Ezeknek az illetékeknek hozamát, amelyeket mi már városi kővezetvám néven azeiótt is ismertünk, a törvényjavaslat évi 90 millióra becsüli.

Ugyanezen célra szolgál egy másik új illeték is, amely

az államvasutakra adott kedvezményes és szabadjegyek után.

fognak szedni. A szabadjegyek illetéke 220 lei, a II. osztályuké 150 lei, majd 120 és 30 lei az alacsonyabb kocsiosztály kedvezményes igénybevételére jogosító éves jegyek után. Ezek az illetékek mintegy 90—100 millió jövedelmet ígérnek a ilyenformán mintegy 200 millió lenne évenként az az összeg, amely utépítési célokra a miniszterium rendelkezésére állna. Ez az összeg, körülbelül 50 kilométeres utzakasz kiépítésére vagy újjáépítésére volna elegendő.

Az utak valóban olyan elhanyagolt állapotban vannak az ország minden részén, hogy azok újjáépítése alig halasztható. Kérdés azonban, hogy 50 kilométeres évi részletekben érdemes-e egyáltalában hozzáfogni a munkához? Ilyen módon

néhány évtizedbe kerül az ország egész útnálózatának modernizálása és ha a hálózat elkészül, nyomban hozzá lehet ujból fogni az építéshez, mert az akció kezdetén épült utak ekkorra tükre is mennek.

Az új illetékek és ezek közül különösen az árukra kivetendő kővezet, vagy ut-vám tulajdonképpen egy új fogyasztási adó, amely minden cikket meg fog drágítani. A vámlitek alacsony ugyan, de a törvényjavaslat azt is elmulasztja, hogy egyidejűleg gondoskodjék a több városban már életbenlévő hasonló illetékek szedésének megszüntetéséről. A kettős illeték már sokra rug és azt nem minden áru bírja el.

OROSZLANVADASZAT.

Kriz találkozik Kraszsal és megkérdi tőle: — Mi van veled, hogy olyan sokáig nem lehetett látni téged?

— Törökországban voltam, — mondja Krasz — oroszlanvadászaton.

— Aber, csodálkosik Kriz — Törökországban nincs is oroszlan.

— Nem is lőttem egyet se.

„Állami beavatkozás? ...
Nem, hanem az ellenőrzés hiánya.”

A „Presentul” írja:

A családok leleplezése során lépten-nyomon halljuk, hogy ezt a gazdasági életbe történt túlságosan állami „beavatkozás” okozta. Idezni akarunk az illovi törvényszék vizsgálóbírójának 1936 január 23-án kelt határozatából, amelyben ezzel a kérdéssel foglalkozott. „Sok igazságtalanság történt a kontingentálási engedélyek kiadása körül — írja a vizsgálóbíró határozatának indoklásában. A kontingentálási hányadot az 1931 évi behozatal adatai szerint szabták meg, nem nérték, hogy a kérdéses cég mily helyzetbe kerül időközben, nincs-e csőd, vagy kényszer-egyezségi eljárás ellene folyamatban? Látszat szerint ítélték meg a cégek jószágát, ahelyett, hogy biztos adatokat kértek volna. Így aztán a cégek könnyen félrevezették a legfőbb bizottságot. Egy és ugyanazon bizonyítványt használtak minden fiókvállalat, aztán az engedélyen jó pénzért tulajdoni. Különböző befolyások érvényesültek a véletlentől függött egy kérvény jóváhagyása a behozatal elrendelésére felállított legfőbb hivatalban. Minden ellenőrzés hiányzott, egyes ügydarabok ma is hiányzanak. A kiadott engedélyek érvényét anélkül hosszabbították meg, hogy ezt nyilvántartásba vették volna. Az ipari miniszter rendeletet adott ki, amelyben a legfőbb kontingentálási hivatal hatáskörét körülírta, ezt a hatáskört mégis túllépték állandóan.” Így működött ez a hivatal, amelybe a Vasilescu—Cantalupe és Cagero-ügyek bekapcsolódtak. Ez a rendszer 6991 millió lej kárt okozott az államnak. Ennyit tesz ki értékben az a külföldi valutamennyiség, amelyet a családok a Banca Nationalától elvontak. Ebből 4000 millió lej értékű idegen valutát a petroleum-vállalatok loptak. Ugyanakkor ezek a vállalatok előnyöket csikartak ki az államtól, midőn külföldi tartozásaikra idegen valutában előleget folyósítottak. Jó üzletet csináltak, midőn így adták vissza a lopott valutákat. Maga Manolescu Strunga is azért adott 1000 milliós kompenzációs engedélyt Grosz—Cageronak, hogy ez a Banca Românească utján 50 millió lej értékű idegen valutát folyósítson az államnak. A lej közben szenvedett. Más ennek a neve, nem „túlságosan állami beavatkozás”.

ÉS MEG CSAK A KEZDET.

Pemete elmegy a Lamm és Wolf nagykereskedő céghes, ahol az egyik osztály nagy szemrehányásokkal fogadja:

— De kérem, — mondja Pemete, — miért olyan barátságos magam?

— Harcias vagyok, — mondja a nagykereskedő, pedig én csak a Lamm vagyok, most képzelfe, mi lesz, ha idehívom a Wolfot.

A köztisztviselők és a drágaság

A „Rasa” írja: Az új állami költségvetés munkájával kapcsolatban ismét szóba került a tisztviselők előléptetésének és kinevezésének kérdése. A múlt évben az összes előléptetéseket és kinevezéseket felfüggesztették, úgy mint ezt az előbbi kormányok is tették. Ugy szokta ezt meg az ország, mint a kanalas orvosaságot. 1932-ben eltörölték a fizetéstöbbletet, míg 1933-ban csak minisztertanács jóváhagyásával lehetett tisztviselőt kinevezni és az „ideiglenes helyzet” évről-évre súlyosbodott. — Természetesen mindig voltak, akik több fokot is átugrottak a visszamenőleg vették fel a fizetéstöbbletet. Feltételeztem rámutatni arra, hogy ezek a főbb tisztviselők sorából kerültek ki, a többinek csak tízelem jutott osztályrészül. S most mi fog történni? A dolog igen egyszerű lehetne. Szakítsanak a törvénytelen állapottal! Amit a hadsereg, a tansemmel, a bírói karral szemben nem alkalmasnak, attól kíméljék meg a többi tisztviselői kategóriákat. Azt mondják, hogy 250 millió lejre volna szükség. Kicsit sok az az összeg. Vagy benne vannak a politikusokhoz közel álló személyek is? Lehetetlen a mai drágaságban fizetésleszállításról beszélni. Egy 2500 lejes havi fizetéssel rendelkező fiatal tisztviselőt sem lehet jövenni. Magnósi, gyermekei lehetnek, miből fogja ezeket tartani?

Mit tartalmaz a Nistor miniszter nevét viselő legújabb ipartörvénytervezet

Nistor munkügyi miniszter az új ipartörvénytervezetre vonatkozólag a következőket jelentette ki a sajtó képviselői előtt:

— Abból az óhajból kiindulva, hogy az ország iparosságának egységes törvénykezést és rendszert adhassunk, amely minél jobban megfeleljen nemzeti érdekeinknek, a szakmai előkészítést és az ipar üzeseitől törvénytervezetet készítetünk, alapul véve, a miniszterium által készített törvényjavaslat észrevételeit.

Ennek előkészítésénél úgy találtam jónak, hogy csak a szakmai kiképzéssel és a kézműiparosokkal foglalkozzunk, míg a magántisztviselők helyzetének rendezését egy más alkalomra halasztottuk, ugyanúgy a kereskedők és iparosok problémájának rendezését a kereskedelem és iparügyi miniszteriumra hártottuk, mint ahová természetüknek fogva tartoznak.

Ugyanebből az okból lemondottunk mindazokról a rendelkezésekről, amelyek az ipari szindikátusokról, a munkakonfliktusokról szóló törvényeket módosítanák. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy ezek a törvények nem szorulnának módosításra, azonban ezt speciális törvénykezéssel fogjuk elvégezni.

A különböző szakmákra való orientációt pszichotechnikai intézetek fogják végezni. Ez a probléma első ízben kerül hazánkban törvénykezésre.

A tanonokkérdés olyan módon lesz rendezve,

hogy a tanonc minél szisztematikusabban és előbb tanultassa ki mesteriségét. A tanonidő elteltével a tanonc bizonyítványt fog kapni.

A törvénytervezet második részében a szakmai képeitessel és a továbbképzéssel foglalkozik, megjelölve azokat a módosításokat, amelyek alapján a tanonc, segéd (képesített munkás), könyvet, majd mesterkönyvet kaphat. Képesítést felülvizsgáló bizottságok minden megye székhelyén fognak működni és azok tagjai a munkaadók és munkások képviselőiből fognak állni.

A tervezet harmadik részében a kézművesekkel foglalkozunk és itt állapítjuk meg azokat a feltételeket, amelyek mellett műhely nyitható, vagy iparendély nyerhető el.

Azok a műhelyek, amelyekben legfeljebb 7 alkalmazott van és géperejük nem haladja meg a 10 lóerőt, csak akkor működhetnek, ha a munkaadó maga is iparos.

A törvénytervezet erőteljes rendelkezéseket tartalmaz a kontárkodás leküzdésére és pontosan megjelöl azokat a feltételeket is, amelyek mellett valamely idegen saját nevében (számlájára) ipart üthet.

Tekintettel országunk és néptünk gazdasági és szociális szempontjaira és tekintettel országunk gazdasági kincsei kihasználásának feltételén szükségességre, biztos vagyok abban, hogy a törvény megszavazásával a nemzeti munka megtalálja természetes fejlődésének lehetőségét.

Példát mutat a hazai asztalosiparnak az ország második asztalosvárosa

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a hó elsején rendes évi tisztújító közgyűlést a targumuresi Asztalos Ipartársulat. A közgyűlés megtartását közvetlenül megelőző hónapokban negyvenegy helybéli asztalosmester lépett be a társulatba azok közül, akik a múltban távol tartották magukat a szakmai intézménytől.

A vasárnapi közgyűlésen megválasztott új vezetőség névsorát alábbiakban közöljük: Gál Ferenc elnök, Elek János ügyvezető elnök, Rusu Ioan alelnök, Fodor Sándor pénztárnok, Bortnyik József titkár, Györke Béla jegyző, Herczeg Ferenc és Berekmény Zoltán ellenőrök lettek. Választmányi tagok: Csath Károly, Györke József, Halász Márton, Hartung Béla, Joel Izsák, Keresztes Gyula, Majláth Sándor, ifj. Müller Lajos, id. Ötvös István, Stallenberg János, Szilbinger Mór. Póttagok: Lakatos Gyula, Miklós Ferenc és Zajzon Péter.

Az új vezetőség erőteljes munkát, friss vérkeringést akar bevinni a szépművi szakmai in-

tézmény életébe, abból a célból, hogy a szervezethez erejével emberi megélhetést, biztosítson a siralmasan lerongyolodott tg.-muresi asztalosiparnak. Kétségtelen, hogy a katasztrofális állapotodott lezagyenyedés főoka ebben az iparágban is a aséthuzás, aminek könyörtelen, csunya, gyilkos és öngyilkos konkurrencia a következménye. Talán sehol sem olyan nagyarányu ez az áldatlan leromlottság, mint Tg.-Muresen, holott joggal tartható Arad után épen az a város az ország második asztalos városának.

A tg.-muresi asztalosmozgalom intő példa országunk többi városainak asztalos iparossága számára is, mert itt a legfőbb ideje, hogy az egész hazai asztalosiparosság megmozduljon. Csak az egyetértés, az egymást megbecsülés és összetartás megtermelésével tudják kivívni, hogy becsületes munkájuk ellenében a mostaninál emberibb megélhetést biztosítsanak önmaguknak és családjuknak.

Meleg ünneplés az aradi Kolping-Egyesület Igazgatójának tiszteletére

Múlt vasárnap meleg ünneplésben részesítették Pongrácz Gellért aradi minorita szerzetest, az aradi Kolping Egyesület igazgatóját, ennek a napnak délelőttjén a minorita templomban megtartott első miséje alkalmából. Dében impozáns bankett zajlott le a fiatal szerzetes tiszteletére az Iparos Kulturházban. A banketten elsőnek Pászitny Bonaventura dr. minorita rendfőnök üdvözölte az ünneplést, majd Lakatos Ottó dr. intézett hozzá szívélyes biztató szavakat. Pongrácz Gellért a rend két kiválóságának meleg üdvözlését meghatottan köszönte meg. Mint az aradi római katolikus egyházközség elnöke, Parócz Béla dr. magyarpartii elnök üdvözölte a fiatal lelkeszt, ezután Reinhart Gyula méltatta Pongrácz Gellértnek a Kolping Egyesület iparos ifjúságának nevelése érdekében kifejtett értékes tevékenységét az aradi iparosság nevében. Hentschel István a diaszes bankettet rendező Kolping Egyesület nevében tartott szép beszédet, amelynek keretében átnyújtotta az ünneplésnek az egyet értékes ajándékait,

egy szépművi keresztet, amelyet üllő és kalapács díszít és egy diaszes selem stóliát. Székely Károly nyugalmazott vasuti főfelügyelő a Katolikus Dalkör nevében, Vitos Pál dr. ügyvéd mint az ünneplés felbélije, Szócs Didák minorita szerzetes fiatal papársai nevében üdvözölték Pongrácz Gellértet, akinek tiszteletére Zombory Gyula és mások is tartottak még megleghangu beszédeket.

A Pongrácz Gellért tiszteletére rendezett bankett azt bizonyítja, hogy Aradon a Kolping Egyesület működése napról-napra népszerűbb lesz, ami igen szép jelenség, mert beláthatatlanul nagy értéket jelent az iparosságra nézve, hogyha a jövő generáció ennek a tiszta erkölcsi alapon álló nemes intézménynek áldásos befolyása alatt működik.

RIZIKÓ.

Köcsög negyedórán át kíséretet egy nőt az utcán. Végre a nő megvanja a dolgot, visszafordul és azt mondja Köcsögnek:

— Figyelmeztetem magát, hogy erre nagyon rá fog fizetni.

— Édes, — legyint Köcsög, — ne féltesd engem. Összeviszem ötven lei van nálam.

„Adórögzítés“-t tervez a pénzügyminiszter

Mint a fővárosból jelentik, a pénzügyminiszter az 1936—37. évi költségvetési törvény előkészítésével kapcsolatban az adótörvény és az adóbehajtási törvény egyes szakaszainak módosítását tervezi. A módosítások mindegyike az állam bevételeinek fokozását célozza, noha a pénzügyminiszter többször kijelentette, hogy az egyenesadók emelését nem tervezi.

Az egyenesadótörvény módosításával kapcsolatban

meg akarja honosítani a pénzügyminiszter az adórögzítési rendszert azoknál az adófizető kategóriáknál is, amelyeknél évenként vetették ki az adót.

Ez alól csak a részvénytársaságok lesznek kivételek, amelyek a mérlegeik alapján továbbra is évenként adóznak. A rögzítés azonban nem lesz kötelező, csupán azokban az években, amidőn a pénzügyminiszter úgy találja, hogy az adók változatlanul elővezethetők a következő évekre. A tervezet szerint

az 1935. évben jogerősen (felebbezési bizottság által) megállapított adóösszegeket elővezetik az 1936—37. pénzügyi évre

és ezzel kapcsolatban az adófizetőnek szokásos évi fizetési meghagyást (somatiunea) küldik ki, amelynek kezzevételétől számított husz napon belül az adófizető felebbezést adhat be a felebbezési bizottsághoz, ha az 1935. évi jövedelem számottevő csökkenést mutat és ezt igazolni tudja. A tervezet szerint, tehát csak az elsőfokú megállapítás marad el, míg a felebbezési és recurs-eljárásokat ezévből is lefolytatják és az érdekeltek által február 20-ig, illetve február 29-ig beadott adóvallomások adatait csak a felebbezések alkalmával használják fel.

RETTENTŐ GYANÚ.

Pinty és Ponty kártyáznak. Pinty éppen a vörös ászal ut, mikor Ponty agyán átvillan a szörnyű valóság: Pinty hamisan kártyázik.

Mi indította Pontyot arra a feltevésre, hogy Pinty csai a kártyában?

A logikus gondolatmenet a következő:

— A parti előtt én osztottam és osztás közben a vörös ászát észrevétlenül kiemelttem a pakliból és az ölembé ejtettem. Vörös ász tehát nincs a kártyában. Ezzel szemben Pinty mégis a vörös ászal utt. Tehát Pinty a zsebéből szedhetett elő egy vörös ászat. Már pedig, aki zsebből veszi elő parti közben a kártyát, az csai, Pinty tehát hamiskártyáz.

Milyen új terheket hoz az új turistatörvény

A Hivatalos Lap múlt hó 29-én megjelent 50. számában kihirdetésre került a turizmus (idegenforgalom) megszervezéséről szóló törvény, amelyet a képviselőház február 24-iki ülésén szavazott meg.

Ez a törvény — amint egyébként már beterveztessé alkalmával jeleztük — újabb illetékekkel sújtja a lakosságot. Harmadik fejezete ugyanis, amely az országos idegenforgalmi hivatal költségvetéséről szól, előírja a következő bevételeket: az állam évente legkevesebb 1 millió lelei járul hozzá a hivatal fenntartásához;

minden külföldre szóló utlevél után még külön 500 lei ugynevezett turisztikai illeték fizetendő bélyegben, kollektív utlevelek esetében pedig minden egyes személy után 300 lei;

a csoportos külföldi kirándulásoknál személyenként 200 lei fizetendő, ha a külföldi kirándulás meghaladja a három napot és 100 lei akkor, ha a kirándulás tartama nem haladja meg a három napot;

minden egyes gépkocsi eladásánál is 500 leies turisztikai bélyeg kell ragasztani a számlára;

a szállodai és penzió-számlák összege után 1 százalék fizetendő a turisztikai alapra, de csak azokban a helységekből, amelyek nem üdülőhelyek.

A törvény e fejezete említést tesz még olyan jövedelmekről is, amelyeket külön törvényekkel szabályoznak.

Csak a nagyvágók kötelesek forgalmi adót fizetni, a kisüzemű husiparosok mentesülnek a forgalmi adó alól

Az aradi törvényszék elvi döntése a husiparosság javára döntötte el a megoldatlan problémát.

Vegyenek igénybe bírói segítséget az illetéktelenül megadóztatott husiparosok

Az ország husiparosságát közelről érintő döntést hozott csütörtökön az aradi törvényszék dr. Ramonteanu dr.—Tautu-tanácsa. Arad mészárosainak már hosszabb ideje orvosiatlan panasza, hogy minden megkülönböztetés és kivétel nélkül valamennyiüket forgalmi adó kötelezettsége alá vonják a pénzügyi hatóságok. Mivel a forgalmi adó alkalmazása ellen közvetlen jogorvoslatnak nincs helye, eddig tehetetlenek voltak a szerintük indokolatlan adókényszer ellen, míg azután az elmúlt esztendőben érdekes fordulat következett be az ügyben. Az aradi pénzügyigazgatóság ellenőrző közegei úgy találták, hogy az aradi mészárosok egy része szabálytalanul vezeti a kötelező forgalmiadó-regisztereket, mire számos esetben több ezer leies pénzbírságot vetettek ki. Amikor azután a megbírságot husiparosok ügyvédjehez fordultak, kiderült, hogy ez a bírság-ügy szolgál majd alapul ahhoz, hogy a forgalmiadó fizetésének kötelezettségétől megszabaduljanak. A megbírságot mészárosok jogtanácsosa, Barbatei Teodor dr. ugyanis megfeleltette a kirott bírságot és felebbezési indokul azt hozta fel, hogy mivel a megbírságot mészárosok a törvény értelmében

egyéltalában nem lennének kötelesek forgalmi adót fizetni, a szabálytalan regiszterek miatt kirott bírság önmagában véve semmis.

Az ügyvéd egy próbapert folytatott le az érdekes kérdés bírói elbírálása végett és ebben az ügyben most tartott tárgyalást a törvényszék.

A tárgyaláson Barbatei Teodor dr. kifejtette, hogy amikor az aradi husiparosokat minden megkülönböztetés nélkül a forgalmiadó fizetésének kötelezettsége alá vonták, jogtalanság történt, mert a mészárosok között számosan vannak olyanok, akik 5 lóerőnél kevesebb motorerőt használnak, hét munkánál kevesebbet dolgoztatnak és egyébként is megfelelnek a törvény kilencedik paragrafusának, amely arról intézkedik, hogy ki nem köteles forgalmi adót fizetni. Hangsúlyozta az ügyvéd, hogy a felebbezést benyújtó husiparos is ebbe a kategóriába tartozik és kérte: állapítsa meg a törvényszék, hogy a forgalmiadó alkalmazása adott esetben törvényellenes volt, tehát a kirott bírság is semmis.

A törvényszék teljes egészében helyt adott az érvelésnek és megsemmisítette a bírság-egyzőkönyvet, mert — amint ítéletében kimondotta, —

a felebbező mészárosnester nem köteles forgalmi-adót fizetni.

Az aradi törvényszék ítélete alapján az aradi husiparosok most tömegesen indítanak hasonló bírói eljárást.

Érdekes elnevezés az idegennyelvű könyvelés pótdójáról.

A Prezentul című bucarestli lap egyik legutóbbi száma rendkívül érdekes cikket közöl a nem román nyelven vezetett könyvelés után kiadott 12 százalékos pótdójáról kapcsolatban. A cikkíró megállapítja, hogy az állam ezt a pótdójt a fordítási és egyéb hasonló költségekkel indokolja, majd megemlíti, hogy utána járva a dolgoknak, megállapította, hogy 1935 novemberében az egész ország területén 532 olyan cég volt, amely könyveit idegen nyelven vezeti. E cégeknek 1935—36-ra megállapított elementáris adója 20 millióra rugott. Ennek 12 százaléka 3 és fél millió lej, amit elosztva az 532 cég között, kiderül, hogy egy cég átlagban 6.000 lejes pótdójt fizet, ami okvetlenül elegendő a fordítási, vagy tolmácsolási költségekre.

A cikkíró felteszi ezután a kérdést: mi történik akkor, ha az adózó 1935 április 1-ig vezet idegen nyelven a könyveket, ettől fogva pedig románul? Majd mindjárt megadja a feleletet is. A folyó évben a könyveket vezető kereskedő megadóztatása könyvei alapján történik, de előző évi jövedelme alapján. Minthogy pedig akkor a könyv még nem román nyelven volt vezetve, tehát a 12 százalékos pótdójt is ki kellene vetni. Hasonló eljárást javasol a cikkíró azokra is, akik 1934 október 1-ig vezettek idegen nyelven könyveiket. Megemlíti, hogy ezek méltán tiltakozhatnak az ellen, hogy ugyanolyan elbírálás alá eszenek, mint akik továbbra is idegen nyelven vezették könyveiket. De ellenérvként felhívja, hogy az expertiz költségtöbblete minden körülmények között fennáll.

Progresszív repülőbélyegilletéket léptet életbe a kormány.

Az aviatikai alap felállításáról szóló törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslat rövidesen parlament elé kerül. A törvénytervezet célja az, hogy egyrészt megátolja a repülőbélyeg alkalmazása körül elkövetett visszaéléseket, másrészt pedig progresszív úton fokozza az aviatikai alap bevételeit.

A törvényjavaslat szerint, a progresszivitás abban fog kifejezésre jutni, hogy a magasabb értékű számlák után több aviatikai bélyegilletéket kell majd fizetni mint a kisebb összegű számlák után. Az aviatikai alap kezelésére a törvényjavaslat bizottságot fog felállítani.

Lehet-e „hazafias” tőkéről beszélni?

A Prezentul írja:

Ismét a külföldi tőke elhelyezkedéséről beszélnek. Különös dolog, hogy az a tőke, amely akaszaladt el, midőn nem volt „kontingentálás” most a megszerzésük idején térne vissza. Mindenkiféle szögezünk le néhány igazságot. Lehet-e „hazafias tőkéről” beszélni? Nem: A tőke ugyszalad mint a higany oda, ahol haszon van. Az angol kormány elhatározta, hogy kizárólag angol vállalatokos és saját területén engedélyezi a tőkebefektetést. Csak kivételes esetben lehet ettől eltérni. Ilyen volt Jugoszlávia esete, midőn nagy angol tőkét fektettek razbanyákba. Mi történt velünk ugyanakkor? Hamar eltűnt a külföldi tőke és csak az maradt meg, ami zátonyra futott. — Most ez a pénz külföldi tőkét hív segítségül. Nincs semmi kifogásunk ez ellen, csupán egy kikötésünk van: zárják ki a közvetítőket és a családokat. Az állam kötelessége, hogy az ellenőrzést gyakorolja.

Nyilatkozat.

Azzal a „Meghívó”-val kapcsolatban, amelyet Kőnig Károly targonmuresi szaktársunk az a városban megjelenő Coafor-Fodrász című szaklapjában közölt és amely szerint ez év április 12 és 14-én Targonmuresen az ottani Transilvania szálloda földszinti termeiben országos nemzeti díjfesülési verseny és nőfodrász kiállítás rendezetik, alulírottak a következőket jelentik ki:

1. Mi ennek a nőfodrászversenynek és kiállításnak előkészítésében semmi néven nevezendő részt nem vettünk és azzal összeköttetésbe jutni nem kívánunk.

2. Nem ismerjük el, hogy ez a fesülési verseny országos jellegű volna.

3. Tiltakozunk az ellen, hogy Kőnig Károly szaktársunk nevünket a mi beleegyezésünk előzetes kikérése nélkül mint a fesülési verseny védnökeit eze-repelteti.

Székely Béla, Arad.

Gallik Artur, Arad.

Proszenszky József, Arad.

Székely és Eipert cég, Arad.

Huhh János, Timişoara.

Megbotránkozását tejezte ki Farcaş Andrei jegyzőkönyvhamisítása fölött az aradi ipartestület elöljárósága

Teljes elégtételt kapott az aradi ipartestület elnöksége a munkakamara vádjai ügyében önmaga ellen kért vizsgálatban

Megkezdődtek a jelentkezések a megnyitás előtt álló aradi ipartestületi aggmenház tiz helyere

E hó 3-án délután 6 órai kezdettel tartotta meg Vulcu I. Maxim ipartestületi elnök vezetésével folyó havi elöljárósági ülését az aradi ipartestület. Az ülésen az elöljárósági tagok meglepően szép számban vettek részt. A szokásos havi jelentések tudomásul vétele után Moskovits Izidor elnök a cluji országos iparos nagygyűlés botrányáról tett jelentést. Az aradi ipartestület mely megbotránkozással szerzett hivatalosan is tudomást Farcaş Andrei cluji ipartestületi elnök minősíthetetlen eljárásáról, amellyel a cluji országos iparos nagygyűlés jegyzőkönyvét meghamisította. Az ügyben az aradi ipartestület nevében átirat ment Clujra azzal a kategórius követeléssel, hogy készítsenek a valóságnak megfelelő új jegyzőkönyvet és küldjék azt el Roman Valer dr. államtitkárnak, hogy hivatalosan is vehessen tudomást a hihető törvénytervezet szerkesztője a cluji nagygyűlés valóságos határozatáról, amelyben a Clujon összereseglett ipartestületi delegátusok túlnyomó része az iparosságra sérelmes törvényt ellen foglalt állást.

Az aradi ipartestületi elöljáróság tudomásul vette, hogy a konfliktusban, amely — mint jelentettük, — az aradi ipartestület és az aradi munkakamara között előállt, az ipartestületi elnökség kérésére a város részéről megejtett vizsgálat

befejeződött. A vizsgálatot Voitecanu Ioan ipartestületi biztos folytatta le: Átvizsgálta az aradi ipartestület könyveit és megállapította, hogy a munkakamara vádjai minden alapot nélkülöznek, tenát az ipartestületi elnökségnek teljes elégtételt adandó.

Hönig Árpád pénztáros pénztárnoki állásáról való lemondása került ezután az elöljáróság elé, amely tudomásul vette, hogy Hönig Árpád nagy elfoglaltsága miatt nem tud megfelelni ennek a súlyos kötelezettségnek. Moskovits Izidor meleg szavakban méltatta Hönig Árpád lelkiismeretes ügyszerejét.

Az aradi ipartestület kebelében felállítandó aggmenház ügye került ezután az ülés elé. Megállapították, hogy az aggmenház berendezése még nincs a kellő állapotban, miért is egyelőre a nemes célu intézmény nem kezdheti meg működését. A meghirdetett gondnoki állásra hat jelentkezés akadt, míg olyan szegény iparos, aki igénybe óhajtaná venni az emberbaráti intézmény támogatását, mindössze három. Az aradi Caritas egyesület lépéseket tett, hogy a támogatásra valóban rászoruló szegényei közül egyeseket az ipartestületi aggmenházba juttasson, amelyben — mint jelentettük, — tíz ápoli nyerhet elhelyezést.

„Kiszivárgott az arany”.

Az Indreptarea írja: Manolescu-Strunga volt miniszter szenzációs kijelentést tett a képviselőházban. Azt mondta, hogy az állam nehézségekkel küzdött és egymilliárd lej előleget kért és kapott Gross Jenőtől külföldi devizában. — Vagyis Gross, kinek kiadását kérte a román igazságszolgáltatás, ér-

tékes munkatársa volt a kormánynak. Lehet, hogy azért megy oly nehezen a kiadása — Ez-sai párnuzamozsán Costin Stoicescu a jegybank igazgatóságának egyik vezető tagja azt állítja, hogy 1930, 1931 és 1932. években a román tőkeek 17 milliárd értékű aranyat szállítottak külföldre, ami megfelel az 1929. évi stabilizációs kölcsönnek. Ilyen tőkekiáramlás természet-

sen ártalmára volt pénzünknek és nemzetgazdaságunknak. Midőn a stabilizációs kölcsönt megkaptuk, a külföldi szakértők jól tudták, hogy erre a pénzre szükségünk van a csak így menekülhetünk meg a pusztulástól. Hogyan következett volna be a fellendülés, midőn három év alatt szivárgott ki az a 17 milliárd lej, amit a kölcsön feltételei szerint 40 éven belül kellett volna letörleszteni? Szemünk előtt szivárgott ki külföldre a jegybankból az arany.

Hajmoso és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerdőn

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

ANGEGER.

— Ja, ja, — sefst Wolkenreich, — früher, da bin ich sogar in meinem eigenen Wagen gefahren.

— Du, wer hat den denn geschoben, dein Vater, oder deine Mutter? — fragt Motke hinterhältig.

TROST.

Mein Mann ist schon den ganzen Abend weg, und ich habe keine Ahnung, wo er ist.
„Mach dir nichts daraus. Du warst sicher viel unglücklicher, wenn du's wüsstest.”

Az ember meg a cipője

Írta: SZABÓ LÁSZLÓ dr.

A nő szépség számomra a cipőnél kezdődik. Persze, ebben a vonatkozásban a cipőben nem a cipő a lényeg, hanem a láb; de a lábat nem láthatom, a cipőt pedig látom, és tiszta lehetetlenség, hogy szép cipője legyen valakinek, akinek a lába nem szép. A cipő szépsége alapuló következtetésem tehát logikailag helyes és ebből kiindulva, nem is fordítok én meg az utcán egyetlen nő után sem, akinek nem nagyon szép a cipője.

Női szépség dolgában az embernek az évtizedek folyamán nagyon sok csodálatos van része. A gyönyörű hajfűrtök hamisak lehetnek, vagy — festettek. A szemöldök is lehet hamisított, nem is szólva a művészettel kidolgozott arcbőréről. Az ajkak pirossága szás eset körül kilencvenkilencben mesterséges. Még a szép fogak is hamisak. (Lejebb már nem megyek), csak éppen utalok rá, hogy vannak nők, akiknek még a szívük is hamis. Azonban lábat hamisítani nem lehet!!! Hogy félreértés ne legyen: nem az a láb szép, amely piciny; az úgynevezett „piskóta-lábak” is lehetnek csámpások; és tisztára laikus a nő szépség ügyében, aki feltétlenül pipesszárvadlikat kutat. Nem, kérem, áltaiában nem a „méret” számít, hanem az „arány”. A lábfejnek, a bokának és a lábezárnak az egész testtel helyes arányban kell lennie. Ha egy nő hetvenöt kilogram súlyu és a lába egészen piciny, — csúnya a lába még akkor is, ha nagyon formás.

A szép láb csúnya cipőben persze sohasem érvényesülhet. Az a nő, aki csúnya cipőt húz fel, ezzel tudtára adja az egész világnak, hogy őt már egyáltalán nem érdekli az, hogy csinosnak tartják-e vagy sem? Ha formátlan vagy szét-

poszt cipőben látok egy nőt, tudomásul veszem, hogy már lemondott mindenről. Ezt másként persze sohasem tudnám meg.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy teljesen egyet értek a cipésztestülettel, melyek a közvélemény előtt óvast emelnek az ellen, hogy egyes üzletekben poton áron kínálnak cipőket adására.

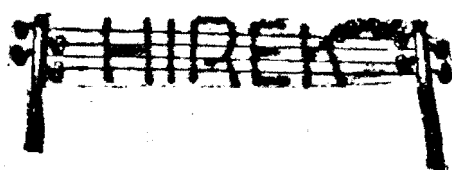
A háború alatt sokat foglalkoztam a cipő árának kussmitásával. Miután nagyon nehéz volt cipőhöz jutni, csigunk alkalmazottainak számára szerveztünk egy cipészműhelyt, mely fényes eredményekkel működött, sőt mint magánvállalkozás ma is fennáll. Orákon át kuporogtam a műhelyben a kis kerekasztaloknál, hogyha már nem is bírtam megtanulni a cipőkészítést, legalább értelmesebben tudjak gondolkodni róla. És a munka sokkal bonyolultabb, mint a laikus képzelet. Nincsen két ember a világon, akinek a lábai egyformák volna. A méretek egyezhetnek, de a láb formája meg nagyon különbözőzhet egymástól. Az igaz, hogy „kaptafára” készült a cipő, de mennyi változáson megy át a kaptafa, míg a lábnak megfelelő formát megkapja! Ha a szobrászok meg nem haragudnának, akkor azt mondanám, hogy cipész nem lehet az, akinek nincsen bizonyos szobrászi készsége, mert a cipő készítés első felvonása a kaptafa előkészítése. Ezzel párhuzamosan történik a felsőbőr megválasztása, aminek semmi köze a művészethez: sablon szerint kiabott daraboknak ügyes összeillesztése és szakszerű megválasztása, — annyi mindössze a felsőbőr készítő munkája. A felsőbőr készítő nem érdekli, hogy milyen a nő lába, — ő egyforma felsőrést készít mindenkinék. Mikor a felsőrést már ráhúzzák a kaptára és begyurt szalvét (a talp belső részét hívják így) — csak akkor születik meg a cipő egyénisége.

Hát ez látszólag nem nagy dolog, még csak különöse érde sem kell hozzá. De a szobrász gyen-

ge ujjával is tudja művésziessé formálni az anyagot, és a jó cipész ujjában is van valami, amit nem lehet meghatározni: a felsőrést a kaptára simogató ujjának érezniök kell, hogy hogyan válik az a munka tökéletessé, mikor fekszik a bőr a kaptán oly természetesen és mikor tapad oly szépen, hogy a szalvéta már be lehet verni a készülő hosszú vasszögbe? A munka művészi része ezzel már véget is ért; ami még ezután következik, az már csak technika. A kiváló felsőbőr egy nap alatt megszokja a formát, azeleiből a vasszögeket ki lehet húzni, a nagy saakerte-ommal Hayes görbületekre kalapált talpat apró fasszögekkel fel lehet erősíteni a felsőrést. Már csak a sarok felépítése következik ezután és — kész a cipő.

A jó cipőnek az az ismertető jele, hogy az ember azonnal otthon érzi magát benne. Ha érezzük, hogy a lábunkra húzott cipő új, akkor a cipő rossz. Hallottam, hogy a grófok új cipőjüket egy pár napig az inasokkal viseltetik és amikor ezek kényelmesre taposták a cipőt, a grófok csak akkor húzzák fel. Nem tudom, hogy ez igaz-e. De ha igaz, és bizonyították arra nézve, hogy nekem jobb cipősem van, mint a gróf uraknak. A jó cipőt sohasem kell kényelmesre taposni, mert az kényelmes már attól a pillanattól kezdve, amikor megakották. Természetesen azonban, hogy minél jobb a cipő, annál inkább jobban kell ápolni: nem szabad sem kiszáradnia, sem elszáradnia; hogy milyen a kenőcs, a legkevésbé sem mindegy, de csekenyvi szív is kell hozzá, hogy az ember a cipőt becsületesen kezelje.

Amióta megtanultam, hogy a jó cipővel hogyan kell bánni, azóta egyetlenegy pár cipőmet sem bírom elköptatni. Keilő kezelése és pihentetés mellett a jó cipő majdnem örök életű. Hat pár cipőt viselek tizenkét évig; tizenkét év múlva a cipőm repedés, jelentékeny kopás még nem

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknél árengedmény.

Redakcia si administrafia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Caminul Industrialilor — Iparos Otthon.

A külföldi vasutat szolgálja a C.F.R. új fuvarajrendszere

Ismertetes, hogy február elsejével érvénybe lépett a CFR felemelte a vasúti szállítási díját. Ennek a fuvardíjemelésnek a kihatásai már kezdenek jelentkezni. A régi tarifa ugyanis tekintetbe vette, hogy a belföldi vasipar súlypontja a Banatban van, ahonnan az ország egyes részeibe 1200 kilométerig terjedő távolságokra jut el az áru. Különösen a cseh és a lengyel vas konkurrenciájára való tekintettel, amely a határtól számított 250—300 kilométeres körzeten belül konveniens tudott árban, a CFR régi díjszabása 500 kilométeres távolsági alapon különként 0.75 lejben állapította meg a belföldi vas fuvardíját. Ezt a fuvardíjat február elsején 0.92 lejre emelte fel a vasút.

Erdekes azonban, hogy ugyanakkor a külföldi importált vas fuvardíját nem emelték fel. Ez magában véve még nem sértene a belföldi vasipar érdekeit, mert a külföldi vasúti fuvardíja általában 80 százalékkal ma is magasabb. A belföldi vasipar azonban súlyosan panaszkodik a vasútnak egy másik intézkedése miatt, amely egész sereg kivételt vezetett be a külföldi áruk javára az általános tarifa alól. A finomabb és precízebb vasúti, valamint a betonvasúthoz használatos kereskedelmi vas részére speciálisan kedvezményes fuvardíjakat vezettek be és ezek átlagban elérik, sőt egyes cikkeknél meg is haladják az 50 százalékos fuvarleszállítást. Ilyen kedvezményes fuvardíjakat kaptak a különböző háztartási cikkek, pénzszekrények, sebészeti műszerek és egyéb műszerek, edények, zománczott egészség-

látható és csak azért adok túl rajtuk, mert egyrészt már meguntam, másrészt pedig mindig akad olyan rokon, aki nehezebben tud cipőt szerezni, mint én.

Csináljunk egy kis számvetést. Cipőm ára az úgy nevezett drága polgári ár a egy pár cipőm átlagos használati ideje nálam két év. Szeretném tudni, hogy annak az olcsó bolti cipőnek az élettartama mennyi? Az is bírja úgy a vidéki kövesutakat, az esőt, havat, mint az én cipőm? Ezt nem hiszem; azt azonban elhiszem, hogy a cipőm akkor, amikor már elajándékozzuk, többet ér, mint egy ilyen olcsó bolti cipő.

Engem csak másodsorban érdekel az, hogy derék cipész-barátainknak miért nem tetszik az olcsó bolti cipő? Talán ösztönyszerűleg érzik, hogy ez a túlságosan olcsó áru lerontja az iparos által készített cipő színvonalát, melyet a cipészipar nem bír és nem tud elérni a világ egyetlen országában sem. Ha kénytelenek lesznek ők is „olcsó” cipőt csinálni, akkor a munkájuk természetesen csak olyan lesz, mint a bolti cipő. Jobban érdekel azonban engem az, hogy a cipő-kérdésben is beváljak az a közmondás, hogy „a szegény embert az ág is huzza”. Nekem régi elvem, hogy takarékoság a legnagyobb pazarlás, — mindenki ráfizet a takarékoskodásra, gyakran anélkül, hogy tudná. A szegény ember drágábban öltözik, mint a jómódú, mert inge, ruhája, cipője aránylag hamarabb elrongyolódik, mint a gazdag ember kiülő ruházata. Ha az olcsóság igen érezhetően a minőség rovására megy, a vásárló elpocsékolja a pénzét, mégpedig annál inkább, minél kevesebb a pénze.

Eleink barátjáról írták meg az embert. Az én módszerem más: „Mutasd a cipőd és megmondom, ki vagy?” Nagyon sajnálnám, ha sok emberről, rossz cipőjét látva, azt kellene megállapítanom: „Tékozló ember vagy!”

Végrehajtják az iparkamarák a vásártartási rendszer végrehajtásáról szóló törvényt

Köztudomású, hogy a vásárok adminisztrációját törvényes intézkedéssel a kereskedelmi és iparkamarák hatáskörébe utalták az ország egész területén. Az ö-királyságban a kamaráknak ez a joga már évtizedek óta fennáll. A kapcsolatos területeken azonban a városok és községek tartják mai napig a vásárokat.

Az új törvény a kereskedelmi és iparkamarákat tekintette oly intézményekül, amelyeknek kezében a vásári intézmény fejlesztése biztosítva van.

A törvény végrehajtása azonban eddig nem történt meg, mert a vásártartó községek — főleg anyagi okokból — márezen ragaszkodnak régi jogaikhoz és hajlani sem akarnak a kamarák bekapcsolódásáról.

Mi sem természetesebb, minthogy ezzel szemben a kamarák sem nézik tétlenül a törvény megalkotását. Most az oradeai kamara lépett ak-

ciósba és tárgyalásokat kezdett a községek vezetésével. Sajnos, eddig nem sok az eredmény, — noha az új főtitkár dr. Buzea igen komoly tervezetet dolgozott ki és juttatott el a vásártartó községekhez, amelyben egyfelől nyomjelzést ad a fokozatos fejlesztés útépítése számára, másfelől pedig azt is beigazolja, miképp a kamarai beavatkozás anyagi szempontokból is előnyös a községeknek, mivel a kamara igen sok ténnyel vállal magára.

Mint beavatott helyről értesülünk, a közeli napokban tárgyalások kezdődnek a közigazgatási hatóságok, valamint a vitában álló felek részvételével, a félreértések tisztázása és az ellentétek kiegyenlítése végett. Minthogy pedig a kereskedelmi és iparkamarák a vásártartók érdekei irányában sok megértést tanúsítanak, remélhető, hogy az évek óta vajdó ügy végre olyan megoldást nyer, amely az összes jogos igényeket kielégíti.

Mint beavatott helyről értesülünk, a közeli napokban tárgyalások kezdődnek a közigazgatási hatóságok, valamint a vitában álló felek részvételével, a félreértések tisztázása és az ellentétek kiegyenlítése végett. Minthogy pedig a kereskedelmi és iparkamarák a vásártartók érdekei irányában sok megértést tanúsítanak, remélhető, hogy az évek óta vajdó ügy végre olyan megoldást nyer, amely az összes jogos igényeket kielégíti.

GEISTESGEGENWARTIG.

Plumm spielt Skat. Mit zwei unbekannten Maernern. Plumm verliert und verliert. Und der eine der beiden schreibt und schreibt.

Sagt Plumm plötzlich und versucht, krampfhaft zu lachen: „Denken Sie nur mal an, meine Herren, wenn wir jetzt um Geld spielen würden!”

== Hamisítják az új 250 lejeseket. Bucurestől jelentük: Az új 250 lejes aranyjegyeket már erősen hamisítják. Gory-megyei városokkal elárassztottak a hamis érmeikkel. Kiderült, hogy Testi községben Cordovan hírhedt pénzhamisító városos tíz aranyverőben készíti a 250 lejeseket. Cordovant letartóztatták.

★

On-E.

Orje sitzt mit seinem Kumpan in der Kneipe und krypt, einen Kummel. „Scheussliche Zeiten”, sagt er. „Diesen Morgen wollte ich in einem Zigarrenladen fünf Mark wechseln. Denkst du, ich hatte sie!”

Aradi Iparosok Temeikezest Segelyzo Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor la Industrii si la Agricultură din Arad face cunoscut memoriilor orăi sunt in restanta cu cotizatiunea lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, tinuandu in contorinutarea si in la si la din statutu cautatea lor de membrii respiru automatic, adica daca membrul decedea intru timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadante dupa urmatorii termeni cecedapji:

Az aradi Iparosok Temeikezest Segelyzo Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik hálaadásai járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 893 sof. I. Martin Sztarovecky Mártonné, 894 sof. I. Stefan German Istváné, 895 v. I. Stefan Pék Istváné.

In Grupa B. Csoportban: 897 vad. I. Ioan Bustea Jánosné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Hálaeset Segelyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutor are in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociati, ca cotizatiunile de deces sunt scadante pana la numarul curent:

In Grupa I. Csoportban vad. I. Sigismund azenygyörgyi Zsigmondné 812, Emerik Rózsa Imre 818.

In Grupa II. Csoportban Iacob Schneider Jakab 907.

BALON.

Petrezzelymet áruló vénkisasszony (felháborodva): Hallatlan szemtelenség! Az előbb idején egy fiatalember és azt mondja: Szabad kérnem? Azt hittem, hogy táncra kér fel, felultam és mosolyogtam. És erre elvitte a székemet!

★

== Lesz-e idén adókvítés? Az aradi pénzügyigazgatóságra meg nem érkezett meg a pénzügyminisztérium rendelete, amely az idei adókvítésre nézve intézkedéseket tartalmazna. E pillanatban még nem lehet tudni, hogy a pénzügyminisztérium elrendeli-e az új adókvítést, vagy az elmúlt évi alapon állapítja meg azokat. A részvénytársaságokra természetesen ez az intézkedés nem vonatkozik, miután a részvénytársaságok a törvény értelmében minden év áprilisában, tehát a közgyűlés után kötelesek mérlegeiket az illetékes pénzügyigazgatósághoz beérkezten.

★

HELYESBITÉS.

— Rosszul teszed, hogy annyit iszol. Hiszen járni sem tudsz, úgy remeg a lábad.

— Igazad van, de csak részben. Erután le fogok mindig fekvüni ivás után.

Eladó gépek:

Nyomopad, excenterpres, peremezo, körvago, gyorslúró és gombolyítógepek.

Cím a kiadóhivatalban.